Sala IV - Leg. 2912. Doc. 21. 1

In Manuali Tercio Tabulæ Cambij Sive Comunium depositorum præsentis Ciuitatis Barc. Sub Chalendario diei decimi quarti Mensis octobris anni Millesimi Sex.mi quinti est Continuata quedam partita sub forma sequenti

Deu Mn. Pere Magarola archipestre de Vilabertran que per ell diem á don Jaume Camps dix son per Luisio y quitament de aquell Violari de Consemblant preu y pensio de sis Liures lo qual dit Mn. Pere Magarola com á tenint y possehint lo Mas Comas de Montornes li fa y presta quiscun any a dos de Juliol en Virtut de una Venda y Creatio feta per Joan Comes y Jaume Comes q. son fill a Mn. Jau. Camps q. pare de dit don Jau. Camps ab acte rebut en poder del Onofre Bou Nott. de Barc. a 2 de Juliol 1567. Coranta dos Liures —— xxxx - ij tt - J

Les quals sien soltas quant Joan Peres Nott. de Bar. ho dira —

In Manuali Secundo dictæ Tabulæ Sub chalendario diei Vigesimi quinti Mensis Augusti anni predicti Millesimi Sex.mi quinti est Continuata quedam alia partita Sub forma sequenti

Deu Mn. Alvaro fort servint de Manament de Sa Mag.t que per ell diem á don Jau. Camps dix son les paga per los hereus o successors de Joan Domenech Chirurgia y Oleonor Conjuges q. y altres obligats a la prestatio del Violari devall scrit per Luisio y quitament de aquell Violari de pensio annual de trenta Liuras y de preu o propietat de 210 tt que los dits conjuges Domenechs y altres fan y prestan tots anys a 25 de 7.bre a dit don Jau. Camps com ha hereu Universal de Mn. Jau. Camps q. Cavaller son pare per Venda y Nova Creatio lin feren ab special obligatio e hypoteca de unas Casas tenia y possehia dit q. Joan Domenech al Cap del Carrer de la boqueria y sota la torra de la Muralla Vella del Call de la pnt. ciutat dos Centes y deu Liuras —— CC x tt - J

Les quals sien soltas quant Gaspar Montserrat Xamallau Nott. de Barc. ho dira —

In Manuali quinto dictæ Tabulæ Sub Chalendario diei quinti Men-

2

ris Jenuarij Millmo Sexmi Vigessimi septimi sunt continuata sine partita sub forma sequenti.

Deu Sor Hieronima Terça Monja y Priora del Monestir de Na Sa de Montesion que per paraula de Md Pere Balaguer Ge residint en Bar. son procurador com apar en poder de Franch Pla Notts. de Bar.a a 5 de Juny propp.t la qual cobram y en filam dixem per ellas a Joan Montfort Notts. de Mataro dix son les pague per la Sa Anna Maria March y Moxo Viuda de Md Balthazar Ozias, March y Moxo qm. donzell y la dita Sors. 100 ll y per reuendicio y recuperatio de aquella pessa de terra de Vinya plantada de pertinentias de la heretat de Costabella de Cauadura de 15 homens poch mes o menos, per sos predecessors venuda a carta de gratia per ditas Cent lliuras y mes un son fentli valer y tenit tot so y quant legitimament amostrara esserli degut, e tambe son part de aquellas 1800 ll que son lo preu de aquell censal de pensio de 90 ll per los procuradors de dita Sa Anna Maria March y Moxo en certs noms a dita Sor Hieronima Terça venut y originalmt. creat ab special obligatio del Moli de baix de Argentona y de la heretat de Costabella largament designats en lo acte de dita creatio rebut en poder de dit Franch Pla Notts. a 30 de Xbre propp.t Cent lliuras y un son —— C —— ll ij

Les quals sien soltas quant dit Franch Pla Notts. ho dira

Item a don Jayme Camps dix son les pague per dita Sa March y Moxo, y del preu de dita venda y la dita per luitio, quitament y restitucio del preu de aquell Violari de pensio de 7 ll que li fa y presta cors anys a 7 de 7bre Coranta Noue lliuras —— CCCC lviij ll ij

Les quals sien soltas quant dit Frand. Pla Notts. ho dira

In Manuali quinto dicta tabula sub calendario diei decimi octavi mensis septembris anni Millmo. Sexmi Vigessimi octavi sunt continuata sine partita sub forma sequenti

Deu Elisabet Joana Gibert y Celles Viuda de Frandh Joseph

Libert q. Nott. de Bar.ª y Secretari del S.t Offici de la Inqui-
sicio de Cathalunya que per ella dixem om Fran.ch de Tamarit
donzell dix son les pague per M.r Joan Pau Negrell donzell
de la Vila de Caldes de Montbuy y Sperança Muller sua
en part de 220 ## ℔ per esmers del Censal a for 0, raho
de 20 ℔ per mil, per dits Conjuges Negrells venut y cre-
at a dita Sra. Elisabet Joana Libert en poder de Esteua
Gilabert Bruniquer Nott. de Bar.ª á 16 del Corrent, y a dit
M. Fran.ch de Tamarit les paguen dits Conjuges Negrells
per luitio y quitament de aquell Violari de pensio de
15 ## ℔ que dits Conjuges Negrells li feyan y prestauen
tots anys á 27 de Juny Cent y Sinch lliuras —— C — V ## — ℔

Les quals dien soltas quant Steua Gilabert Bruniquer Nog. de Bar.ª ho dira

Item á don Joan Camps dix son les paga per los dits Conjuges
Negrell per la sobre dita raho y los dits les paguen á dit
don Joan Camps per quitament de Violari de pensio 1111 ## 10 ℔
que dits Negrells li feyan y prestauen tots anys á 27 de
Juny Vuytanta lliuras y deu sous —— LXXX ## X ℔

Les quals dien soltas quant dit Bruniquer Nott. ho dira

Jn Manuali Sexto Tabulae cambij sive Comunium depositorum prtis
Ciuitatis Bar.ª sub Chalendario diei decimi Noni Mensis Januarij
anni Millmo Sex.mi trigessimi est Continuata quedam partita
sub forma sequenti.

Deu Domia Sarri Mercader que per ell dixem á don
Joan Camps dix son per luitio y quitament de Consem-
blants en preu y 2 ## ℔ 3 en pensio de aquell Censal de
preu de 80 ## 10 ℔ y pensio 4 ## ℔ 6 que dit Sarri li feya
y prestaua quiscun any á 10 de 9bre Coranta lliuras y
Sinch sous —— XXXX ## V ℔

Les quals dien soltas q.e Fran.ch Caselles Nott. de Bar.ª ho dira

Predicti alieno calamo scripti fidem facio Ego
Franciscus Torres not. publicus Bar. et Archiuarius Archiui
libror. et aliar. scripturarum Tabulae et Banchi prtis Ciuitatis
Bar. propria scribens manu &.

Pex d Maria de Fraxes

GOBIERNO DE ARAGON

Sala IX - Leg. 298/2. Doc. 22.

Siento y treinta y seis maravedis.

SELLO SEGVNDO, CIENTO Y TREINTA Y SEIS MARAVEDIS, AÑO DE MIL SETECIENTOS Y VEINTE Y DOS.

Die decima quinta mensis Marcij anno a Nat.e
Domini millesimo septingentesimo vigesimo secundo in
villa de Figuerola de Orcau Baronie de Orcau
Dioc. Urgelli.

In Dei Nomine. Ego Don Josephus Franciscus Canal et de Amoros
villa de Figuerola de Orcau Dioc. Urgelli Gubernator generalis
Baronie de Orcau pro Excell.mo dno Don Franciscus de
Bournonville Perapertusa et de Eril Marchione de Rupit
vice Comite de Joch et Barone de Orcau attendens et Consi-
derans dictum dominum Baronum dicte Baronie de
Orcau habere et tenere quasdam domum et terras per
viam Comissi factis premissis solitis diligentiis in oppido et
termino loci de Orcau vulgo dictas la Casa heretat y bens
que fuerunt Joannis Escur cultoris dicti loci de Orcau suis
determinationibus et Confrontationibus designatis precedente
quadam Cartello et seu Edicto a Curia nostra emanato
cuius thenor sequitur sub his verbis = De part de Don
Fran.co Canal Gor de la Baronia de Orcau per lo Ill.e S.r
Marques de Rupit S.r y Baró de dita Baronia salut. Ab
thenor del present publich edicte se notifique y fa sa-
ber a totom generalment que qui pretenga tenir algun
o algunos drets en las casas y bens de Joan Es=
cur y la Casa dita de Gray del llock de Orcau comparegan

Si volran dins lo espay de termini de trenta dias en dit
lloch a fer habitacio en dita casa cultivar las heretats
y pagar los mals a que estan obligats altrament los comis-
sarem aquellas y tornarem a stablir a la persona o
persones a nos benevistes per los drets dominicals. Y per ço
no pugun allegar ignorancia ordenam y manam al
Batlle del lloch de Oruau affixe lo present en las portas de ditas
casas per a que a tots sia notori y manifest per lo espay de
trenta dias y passats aquells son tornen y ab compliment sors
remetreu. Dat en siquenba als trenta un dia del mes de maig
de mil sis cents y vint y un — De Canals Gdor — Secr. Carrio Jose-
phus Capdevila et Monjo not. pub. valle Aranni. Hauent estat
fixat lo sobre dit edite en lo lloch acostumat en lo present lloch
de Oruau per lo espay de trenta dias y molts mes y no auer
ningu que ho fes contradictio, per lo tant yo Felix Cabaler
Batlle de Oruau lo retorno en mans y poder del Sr. Gdor. vuy
dia sis de Juriol del any mil sis cents y vint y un. Yo Felix
Cabaler Batlle de Oruau. Quibus et aliis per actis id cum
gratis et ex mea certa sientia ego dictus Dompnus Franciscus
Canales de Amores vtriusque gubernator pro dicto nomine
ad bene vtile et melius meliorandum deficiendum et operan-
dum et in aliqua non deteriorandum, habendum, tenen-
dum atque pacifice possidendum stabilio et acenso et
concedo vobis Baptista Farria agite dicti loci de Orrau
his presentibus et vestris in his successoribus et quibus volueritis
perpetuo vestri tamen consimilibus et alterorum Saimo
solam illam domum quam habebat et possidebat

dictis Ioannis Cruz in dicto loco de Oraau terminantem
Cum Manuelle Marya Cum via del portal Cum Satur=
nino Albert et Cum dicto Albert et alys Confrontatio=
nibus Item etiam totam illam petiam terre ermam
in partita dicta dels Marulls terminantem ab oriente
Cum torrente a Meridie Cum Ioseppho Moryo de Sutar=
vanija ab occidente cum Michaelle serra et a Circio
cum via qua itur ad locum de Sutarvanija Item etiam
illam petiam terre ermam a les forys terminantem
ab oriente Cum Ioanne Marya a Meridie cum via de
la dreçera tendente ad locum de Baylys ab occidente cum
Iacobo Fauer et a Circio cum via qua itur ad locum de
Baylys Item illud linarium terre in partita de la Vebeda
terminantem cum fluvio sive lo riu Cum sequia, Cum
Michaelle Puijaz ab les vaxes. Et denique quatuor olivos
sive olivas in partita de Solanell Hoc itaque stabili=
mentum et Concessionem facio vobis dicto Baptiste fauà
de dicti loci de Oraau et vestris de dictis Domo terris et
olivarijs prout sunt melius dici possunt et intelligi sub tamen
pacto forma lege et Conditione quod vos et vestri in hijs
successores habeatis et teneamini solvere et pagare an=
nis singulis sex solidos pensionis annuae censuales
Mag.co Iosepho Plana loci de Castellnou de bolo Item duos
solidos Beneficio seu Beneficiato sancte Margarite de
[illegible] censuales et annuales Item quatuor solidos censuales

Confratrie B. M. V. Rosarij loci de Pauerol Item unum
solidum et sex denarios censuales et annuales dicte loci de
Baxey Item septem solidos et septem denarios annuales
et censuales eidem dicte de Pauerol Item duos solidos et
quatuor denarios censuales et annuales dicte Collegiata
Ville Trumpi Denique autem duos solidos et quinque
denarios pensionis annue censualis et etiam quatuor
solidos et quinque denarios censualium quibus p(redic)ta
domus et terre p(redic)te sunt obnoxia et obligata una cum
alijs particularibus dicti loci de Ouau y deis Maras per
las obligacions de algunas casas que se ha perdut en dit lloch
Et ita quod quidem incarricamentorum censualium et
obligationum praedictorum detis et solvatis faciatisque et
praestetis ac facere et praestare habeatis dicto Egregio Dno
Barone de Ouau et eorum successoribus Duas gallinas
annuales incipiendo primam facere solutionem a die p(rese)nti
ad unum annum et sic deinde annis singulis in dicto seu
consimili termino sive die de censu annuali In hijs autem
non proclametis alium dnum seu dnos nisi tantum dicto
Dno Barone dicte Baronie de Ouau cum obligationibus
in similibus acensamentis solitis et consuetis Insuper
promitto dicto nomine seu verius uti gubernator praedictus
p(redic)ta que vobis stabilis dono et concedo facere vos et vros
habere et teneri de evictione pacata fiat evictio pacata
largo Et pro hijs complendis obligo dicto nomine vobis
et vris omnia et singula bona dicti Egregij dni Baroni

de Onau principali mei mobilia et immobilia Et Ad
hec ego dictus Baptista ferrer adquisitor predictus laudans pre
acceptansque dictum stabilimentum et arrendamentum
cum predictis condicionibus et obligationibus precontentis
quibus ex quaque convenio. Conveniens et bona fide pro-
mittens vobis et vestris dicto nomine successoribus seu
vestris dicto dno Baroni de Onau quod predicta meliorabo
et in aliquo non deteriorabo omnium effectu alia
que parta attendere et complere promitto absque alla
contradictione Et pro his complendis obligo vobis dicto
nomine specialiter et expresse predictas domum et terras
et generaliter omnia et singula alia bona mea mobi-
lia et immobilia Renunciantes ambo omni iuri Et
ut predicta iuramus Acta igitur Hoc ... volumus
firmum

Testes sunt Antonius de Llenyvilla de figuerola et
Matheus Monill agricola loci Sancti Romani de ...
ac Bonaventura Abella scriptor quiptis

In quorum licet alieno calamo scriptorum fidem Ego
Isidrus Bonet autem Regia Notarius publicus Ville
Ilerde diocesis hic me subscribo et meum quo utor
die xj mensis Maij proxime dicti anni in hoc folio sigilli
secundi appono Signum meum

Cum tr.

Testametum in quo filius est preteritus vel exheredatus apposita & inserta causa legitima, nō tamen vera, an sit nullum ipso iure. Et qd nō sit nulluz ipso iure sed imo qd a pr. valeat, tenet communis docto. schola. 1

Sala IV - Leg. [illegible] Doc. 23.

Et pro p communi opi. f. tex. in § sine igr. Auc. nr cum de app. cog. inquantum dicit causam legitimaz ingratitudinis pbandam esse per heredez, attame nr sit heres necessarius est aditio hereditatez, ergo presupponit testamentum nō esse nulluz ipso iure, nam si ita esset adiri hereditas nō posset. l. sed & si da[...] sua de ac. here. SOL. patet ex § sine igr. & § si tales quibus tex. tenet causam debere pbari p scriptum heredem, ergo nō p eu qui adierit, cum inclusio unius sit exclusio alterius, & coprobat. hoc scilicet p l. Scriptus ff de Carbo. Edicto l. iiii. de [illegible] [...] l. Illud § fi. de cotra tabu. ff.

2º f. tex. in § sine igr. & § si tales Auc. nr cuz de appella. cog. inquantum dicit qd si legitima causa inserta & pbata sit, testamentum suam obtineat firmitatem ergo sequitur a pr. firmum esse. SOL. qd illa vba suam obti. ess. interpretari debem. i. quam testamenta iure facta habere solent nō quaz a pr. ante pbationem cause habeant quia de ea nullatenus intelligi potest, cu saltim illa ante esset reuocabilis. & post pbationem irreuocabilis.

3º f. na illa vba. euacuato testamento intelligunt. diuersimode qd nō est absurdum. l. ij. de off. pcon. iunc. glo. in vbo manumitti. l. pater seuerinam § codicilloruz vba. de codi. & demōs. Nam quado filius erat preteritus nō apposita causa vel ea apposita sed nō legitima tunc illa vba. euacuato testamento intelli. s. ipso iure. sed quando causa erat inserta & legitima interpre. s. euacuato p querelam. Nam quado lex dicit actum nō valere pter aliquid omissum, si illud requirat. post actuz nō est nulluz ipso iure. l. universa. C. de pre. impe. offe. Ita est in requisito pbationis sed quado requirit. in ipso actu eo omisso corruit ipso iure. l. nō dubiuz. C. de legi. ut in expressione cause in testamento. SOL. est esse distinguendum: nā aut solemnitas requirit. post actus ad esse actus. Aut ad co[...]

GOBIERNO DE ARAGON

firmationes actus in esse pducti. Aut ad utilitatem consequendam. Pº casu nunquam actus haber vires, nisi servata forma cum sit substantialis. ut in nos. casu requirit. enim forma pbationis ad esse testamenti, quod pbatur quia nulla apposita nulla, vel illa no legitima, testamentum est nullum Aucª. Con licet. de testi. fra. et aliunde quoq. ut cu de ap. cog. ergo sequit. quod esse debet nullum ca apposita sed no vera, cum nihil est inutile equiparatur. l. ij. C. de succes. edic. et quia ante pbationem quatenus sit vera et legitima presumit. falsa, quia filius presumit. gratus ca. fi. de reiudi. ideo heres tenet. pbare causam ingratitudinis esse vera. l. omnimodo et § sive igit. ut cu de ap. cog. ergo sic testamentum in quo filius est exheredatus est nullum

vel saltim eis statuo non valeat nec ne stat in pendenti;

a pr. sed capit vires a pbatione cause legitime, ut constat ibi scriptum videre.

4º. f. quod illi ablativi absoluti, reciso, et euacuato debent resolui in conditionem. l. A testatore. de codi. et demos. l. Ab emptione. de pac. in pbo. restituto ius, i. si reci sum vel euacuatum fuerit testamentum p querelam, sol. ibi testamentum rescindi no p querelam, nec sequit. a pr. valuisse, sed ideo ibi dicit. recisum si filius ipso iure rescindat et tollat spem aprobationis testamenti, cu ille poterit illud approbare. l. filio preterito. de iniusto. et quod haber esse in spe dicat. rumpi. pater p. l. si a p. l. si postumus de lib. et postu. .. Nam ensi sub conditione. de Inius. testaº, et simiones expssius comprobari posset

5º. f. Nam certum est testamentum antiquo iure in quo filius est exheredatus apposita causa no tamen vera, valere ipso iure, sed debere rescindi p querelam. l. papinianus § fi. cu vulga. de inoff. test. et. Sr hoc no reperiat. expresse correctum no venit ergo corrigendum. l. precipimus de app. l. Sancimus. de testa. C. Ca. cum expediat de elec. in 6º. sol. Sr quod in nos. casu expresse corrigatur contra antiqua p § Hoc autem expresse Auc. ut cu de appel. cog. ubi dicit. no solum aliquas sed omnes iniurias quas antiquitus ipsis filiis fiebant circa exheredationem esse sublatas, cu indefinite loquat. ergo generaliter debet intelligi, cu ergo inter alias iniurias que filiis fiebant erat hec quod testamentum in quo filius erat exheredatus valeret ipso iure, ergo et

Deinde quia expresse ponit regula generalis, qd non licet
praeterire vel exheredare filios nisi inserta causa e' ...
e sic ponit regula phibitiua, unde est dicendum qd si
illi dispositioni contrafiat actus sit nullius momenti
e sic sit ipso iure nullus .l. nō dubium .C. de legibus

6º f. Nam nisi insertio causa legitimae in praeteritione etiā
sui ualidaret testamentum esset sine effectu e nulla per
dic. § Aliud quoq; capitulum e sic cum sit introductum
in pœnam praeteriti propter suam exheredationem quod
inserta e apposita certa causa possit exheredari oper-
ret. eius contrarium qd est contra § Et hoc quidem. SOL.
fit nō illud solum requiri ad hoc qd testamentum s-
insertionem tantum causae apponi, sed qd illa causa
si heredes pber. singula .n. quae nō psunt, simul collecta
iuuant.

7º f. cessante enim causa cessat effectus Ca. cū cessante. ex.
de Appella. sed ratio quare de iure antiquo uitiabatur
testamentum in quo filius erat praeteritus est quia
deficiebat forma substantialis data p. §. Aliter Cor-
ra. de libe. e posthu., sed illa rao cessat praeterito filio
inserta legitima causa ergo e dispositio cessare debet
SOL. fit quod apposita causa, si non est probata nō est
seruata forma substantialis testamenti, cū causa prae-
sumatur falsa, cū eam teneatur pbare heres, e filius
praesumatur gratus ut s. latius diximus

8º f. tex. in § fine igitur q. 1. Si autem hec. Auc. ut cum
de ap. cog. inquiditum d. tex. tanquam ab intestato igitur
pprie nō erit intestatus patet argu. l. j. ff. de su. et
legi. here. e sic dictio tanquā quae denotat impprietatem
e sic qd re uera nō fuerit intestatus, cū a pr. ualeret
testamentum. SOL. fit qd quamuis testamentum non ualuerit
quoad institutiones, e filius in ea proprie ab intestato su-
ccedat, tamē in solutione legatorum nō succedit pprie ab in-
testato, sed quasi ex testamento, cū si ab intestato uere su-
ccederet. e testamentum deficeret ex alia solemnitate se-
qua in .§. Hac cōsultissima nec legata debe...

GOBIERNO DE ARAGON

4

t

9. f. § sive igitur. versi.° Si vero contigerit, ibi, et tanquam
in hoc non recissum obtineat testamentum argu.° supra à
contra. per quod dicta, dicto evacuato testamento, declarat
suprapositio argu.° l. fi. § Cui dulcia de Triti. vi. oleo
legato ff. l. Titia § Idem respondit de pbo. obliga.
.s. quod habeat locum non ipso iure sed reciso per querelam
in ualida rescindantur. l. Nam et si sub conditione § Post
defectum ff. de iniusto. tes. maxime cum à propria uerborum
signi.e no est nisi iusta militante causa recedendum l.
no aliter ff. de lega. iii.° ff. SOL. fuit esse recissum testa
mentum quatenus de facto processerat, no de iure, quia
quoad institutionem rupt. locus quoad legata.

10. f. § si tales versi.° Si autem haec omnia non fuerint ob-
seruata ibi, Res eis dari disponimus Auc.° vt cu. de app.
cog., per que uerba uider. probari quod filius preteritus
no possit a se ipso hereditatem accipere. l. i. C. quo. bono
l. Extat ff. de eo quod me. cau. l. i. § quod autem ff. quo.
lega., et tamen si pater decessisset intestatus potuisset
aprehendere hereditatem absque alicuius iniuria. l. In suis
de libe. et posthu. l. filio preterito de iniusto. tes. l. pro
herede de Acqui. here. § fi. de here. quali. et diffe.
SOL. fuit probo, dari no intelli. ut ab alio res accipiat, sed ab in
testato rebus omnibus apprehendendis forminum tradatur ut dicat. §
sic itaque de Actio. Ite disponimus [interlinear: distrupimus] non iudicio potestatem sed legis authoritate inducit

11. f. § Haec autem versi.° Considerare namque Auc.° vt cum
de app. cog. ibi In aliquo autem casu, ubi probat. filiam fuisse
iniuste exheredatam, eo quod dicit. filiam gratam dolo et
machinatione quorumdam fuisse exheredatam, et tamen
tex. no dicit testamentum fuisse nullum, sed ipsa filiam
ex iussu et sententia imperatoris fieri heredem, ibi,
sicut et in scriptis super hac causa nostrum manifestat ar-
bitrium, sed clarum est quod si testamentum fuisset ipso
iure nullum no esset opus quod Imperator eam faceret he-
redem per sententiam, fuam § i. de here. ab intes. veni. col.
9., sed illud opus est ergo etc. SOL. quod ibi filia fuit facta
heres officio iudicis quod dat. ad recindendum testamentum
quatenus de facto processit, et quod ibi no requirebatur querela

GOBIERNO DE ARAGON

constat ex verbis textus ibi, nullo modo permisimus obti-
nere, sed si heres nullo modo obtinuit nec missus fuit
in possessione et sic no fuit adita hereditas no potuit
habere locum querela. l. papinianus § impuberi ff. de
inoffi. tes.

12. f. tex in l. ij. qui tex. fortis est de ~~ff~~ Edic. divi
Hadri. tollen. ubi dicit. quod quamvis filius pretendat
se esse preteritum vel exheredatum impedire non
potest quin scriptus heres mittatur in possessionem, ergo
sequitur quod testamentum a principio valeat, quod si esset nullum
ipso iure, no posset heres mitti in possessionem. l. f.
de ed. Edic. divi hadri. tollen. ff. Sin autem legitimus
contradictor. SOL. sit quod ille tex. procedit de iure veteri
quo iure filius tenebatur probare causam ingratitudi-
nis testamento insertam falsam esse et se esse gratu-
l. liberi. C. de inoffi. tes., hodie contra Aut. non
licet. C. de libe. pre. vel exhere., Deinde fuit vera
SOL. quod ibi tenebatur probare se filium testatoris esse

13. f. quia cum nullus sit amor vincens paternum. l. fi.
in pr. C. de cura. furio. l. isti quidem de eo quod me-
tus. no presumitur patrem qui expressit causam legi-
timam preteritionis in testamento fuisse mentitum, sed
potius heredes defecisse in probatione. SOL. fit quod immo
lex presumit quod pater qui exheredat filium fuit
dolo inductus facit. l. iij. cum seq. l. Titia. ff. de inoffi. tes
et ideo presumitur mentiri cum heredi incubat onus pro-
bandi qui dicit cum presertim allegat dolum alterius

14. f. Nam si verum esset quod testamentum esset ipso
iure nullum inserta causa no probata sequeretur. ma-
ximum inconveniens quod heres scriptus qui dubitaret
de viribus et validitate testamenti no adiret et specta-
ret quousque filius exheredatus diceret nullum, ut sic
daret. via veniendi ad probationem an causa sit vera
vel non, ipse autem filius si sciret causam esse veram
differret dicere nullum et spectaret quod heres scriptus
interim decederet hereditate no adita, et sic causa tes

6

tati reducatur ad causam intestati. l. si nemo eum sim. de Reg.
Jur. SOL. similiter quia si testamentum est nullum res deueniret ad
causam intestati quia fateor non uideo qualiter id fieri so-
lit, cum ex remedio l. fi. C. de edic. di. hadr. toll. possit
heres uirtute testamenti non cancellati petere se mitti
in possessionem, et si filius se legitimum contradictorem dicat
poterit heres eum repellere probando causam legitimam
testamento insertam.

15. f. verbum irritum positum in Auth. ex causa quo denotatur nullitatem actus ipso iure l. sed ... SOL. ... cum irrita fieri dicantur quae
à pr. ualuerunt. l. si quis filio exheredato § irritum
ff. de iniust. test. Jn pr. Ins. de haere. quae ab intest.
defe. et est melior tex. in § Alio quoque modo Ins. quibus
mo. test. infir. ibi ni f. sed quia fune est. +

4 Sol. sit uerba esse iuris, et quo circa nullitatem attendenda.

16. f. quia sub quadam tacita conditione scriptus heres
est. si probauerit causam ingratitudinis in testamento
insertam ueram esse, sed si talis conditio non obue-
nerit, non desinit à pr. ualere actus sed eius impeditur
executio ut in sim. l. quae sub conditione § quotiens.
ff. de condi. Ins. l. Jta demum ff. de Arbi. SOL. sim.
quia conditio non facit quin actus fuerit ualidus vel non,
sed ea adueniente confirmatur actus ea non adhuc impleta
actus primeuam obtinet naturam. l. cedere diem. de verbo.
sig. et sic in casu ll. s. in contra. adduc. diuersa ratio est
quam in nostro casu, quia ibi à pr. ualuit institutio quia
ius presumit ... ipsum heredem adimplere
conditionem, in nostro casu est contra quia à pr. non ualuit
testamentum et sic quoad aduenerit conditio non haber
uires quia ius presumit causam falsam et sic non artitium

17. f. verbum condemnationem appositum in § siue igitur quod uide-
tur supponere ualiditatem. Resp. uerba illa procedere
quando heres non tenebatur ad probandum, sed ibi cum heres
teneatur probare, non consideratur condemnatio, sed imo est testa-
mentum nullum.

GOBIERNO DE ARAGON

18. f. Nam maior est ingratitudo filii nunc in sit fiuis, quam emancipati successore extraneo, sed cassa legitima testamento inferta emancipati praeteriti, validum testamentum in eius odium ergo a fortiori in suo argu. Auc. multo magis. C. de sacro. Eccle. Deinde quia si verum est quod filio emancipato praeterito cum causa legitima testamentum sit ipso iure validum, videmur idem tenendum in filio suo, quia ius rumpendi regular. ab ordine succedendi ab intestato. l. j. ff. de inoffi. test., sed in iure succedendi ab intestato sublata est differentia emancipator. et existentium in patria potestate Auc. de here. ab inter. veni. § Nullam. collo. 9. l. meminimus. de legi. here. ergo et in iure rumpendi debent esse parificari. SOL. fit falsum esse hoc, post iura maiorem maiorem esse ingratitudinem emancipati quam sui cum omnibus vocentur ad hereditatem. et tunc in suo praeiudicio ex defectu formae testam. nullum, in emancipato vero non deficit forma. — // — // — // —

Contrariam tamen sententiam tenent aliqui docto. tanquam veriorem. s. quod filio exheredato vel praeterito cum causa insertam testamentum sit nullum ipso iure, per Mar. in glo. 2ª. Auc. ex causa de libe. praete. C.

Et primo f. nam non servata forma actus corruit ipso iure. l. cum ij. § si praetor. ff. de Trans. l. j. § si quis ita interrogat ff. de verbo. obli. sed per tex. in Auc. Non licet. C. de libe. pre. et § sive igitur Auc. ut cum de app. cog. (et tex. in auten. hoc) videtur data forma a lege per quam debeat exheredatio fieri. s. causa legitima expressa, et probata. Ergo illa forma non servata videtur testamentum esse ipso iure nullum. SOL. fit contra videtur ulterius procedere providendo de remedio speciali ad annullandum, nam tunc forma non servata non erit actus ipso iure nullus, ut expresse fit in § sive igitur ibi evacuato, et in § si talis ff. sin autem in verbo reijso. // Deinde possumus dicere quod necessitas imposita illius solemnitatis de qua in dic. Auc. Non licet non est necessaria praecise sed causatiue tantum, in puta si pater velit testamentum conservari, et non posse infirmari debet omnia posita in dic. § sin autem hoc diligenter observare.

2º f. tex. in § sin autem hoc Auc. ut cum de appella. cog. ibi nullum praeiudicium liberis generari, ergo est concludendum testamentum esse ipso iure nullum, nam si ipse teneretur illud rescindere per querelam maximum praeiudicium liberis pararet. p.º ff. per incertum exitum causae. Item quia

[Left margin notes:]

l. Maximum vitium. de libe. praete. C.

[ca. ut debitus honor. ex. de appella. et in l. Eius ff. de App. recip. ubi appellans ab interlocutoria omissa allegatione causae rationabilis non audit. ideo quia per formam requiritur expressio causae, qua omissa, appellatio nulla erit]

argu. l. Nihil interest ff. de eo quod me. cau.

8

querela nō præparata nō transmitti. saltem ad extraneos l. scimus § fi. & l. si quis filius. de inoff. tes. Item 3º quia querela præscribit quinquennio. l. adolescentiæ. C. In qui. cau. in int. res. nō est neces. l. quemadmodum ff. de inoff. tes. Exceptioni vero nullitatis talis spatio 30. anno. præscribi potest. l. Licet. C. de In. del. SOL. sit illa verba nullum præiudicium liberis generari esse intelligenda, quo ad effectum, cum testamentum rumpat. simile in glo. l. nobis traz fi. 1º Non ualere. C. de testa.

3º f. nam antiquo Iure testamentum in quo erat filius exheredatus, iam rumpebat p querelam. Ergo in necessario dicendum quid § sive igi. sit introductum fauore filij est dicendum, testamentum quod antea rumpebat, esse modo ipso Iure nullum, cum in hoc ~~~~ ipsius filij tantu considerari possit. SOL. sit quod in hoc tantum sit fauor filijs, quod sit restricta causa ex quibus tantum possit exheredari uel præteriri filius, Item quia ita demum scriptus heres possit pbare filium ingratum quando legitima causa est inserta alias non, olim vero Iure antiquo poterat pbare eum ingratum, dummodo eum pater exheredasset. l. omnimodo. C. de inoff. tes.

4º f. Nam certum est quod in fauorem filiorum præteritorum est introductum quod testamentum infirmaret. ut in § Hæc autem est. ergo nō debet retorqueri in eorum odium. l. quod fauore de legi. sed si causa legitima inserta in testamento testamentum conseruat., in filiorum odium introduceret. cum antiquitus tale testamentum in quo filius erat præteritus esset ipso Iure nullum. l. Inter cetera. de libe. et posthu. l. filio præterito. de Iniu. re. SOL. sit quod immo quando in testamento esset inserta causa legitima ingratitudinis ad exheredationem, est inuenta in pœnam suæ ingratitudinis ut in § si hæc quidem, Et hoc confirmat. quia antiquitus filij præteriti nō præstabant legata. l. filio præterito de iniusto testamento hodie sic argu. dic. Aue. Ex causa et commu. op.

5º f. Nam una determinatio respiciens plura est. l. Iam hoc Iure ff. de vul. l. quotiens C. de impu. Ergo in § sive igi. ibi Sin autem hæc omnia obseruata nō fuerit, nullum exheredatis liberis præiudicium generari, debet illa duo determinatiua s. siue nō apposita fuisset causa., siue apposita, et nō probata sed in quemadmodum nō apposita causa testamentum est ipso Iure nullum. et si ea apposita 4 n

+ 9

sed no probata. SOL. fit no esse inconueniens ex diversis
raonibus q̃ una determinatio plura determinabilia diver-
simode determinet, ut expressa est in superioribus casibus.

6. Obstat tex. in Aut.ª ex causa C. de lib. pre. vel exhere.
in x͡po irritum q̃d importat nullitatem actus ipso iure
iure. tex. in l. j. ff. de iniusto. rupto. SOL. fit illa glosa est
Irnerij qui no potuit condere legem.

7.º f. Nam quando filius est exheredatus cum causa ea tamen non
probata, tunc dicitur filius preteritus, quia no rite exheredatus
ut l. Non putauit § Non quemadmodum ff. de contra tab. bon. § Ladem in
le. here. que ab intes. defe. lib. iij. Inst. Ergo quemadmodum
e filio preterito testamentum est ipso iure nullum. l. Inter
Cetera. de lib. et posthu. sic etiam e eo exheredato e causa
no probata debet esse ipso iure nullum, ut cessat. preteritus
SOL. fit falsum esse exheredatum ~~sine~~ causa no probata
esse no rite exheredatum et preterea no haberi pro ~~pre~~
e preterito. et casu quo nos concedamus haberi pro pre-
rito ~~no tamen~~ est nullum ipso iure cum causa legitima
fit apposita in testamento prout nos in conclu. diximus.

8.º f. tex. in § in autem nisi fi.º Nullum enim obtinere firmitatem
quantum ad institutionem heredum attinet, quod clare im-
portat nullitatem actus ipso iure. l. Cum Iudex. C.
de sen. et In. omni. In. SOL. fit uerissimum esse argum.
ex sui natura et ubi simpliciter proferuntur. Quasi sic
contra cum adiuncto, quia tunc interpretationem ab
eo caput at non ipsi, sed reciso testamento

9.º f. tex. in l. Si Posthumus. de ~~inius. rup.~~ lib. et posthu.
in pri. et l. j. de posthu. here. inst. vel exhere. SOL.
huiusmodi iura loqui in posthumo in quo no procedit
huiusmodi iura. Concedo duplici raone, tum quia no potest committere
causam ingratitudinis. l. si quis in suo § legis. de ino. te.
4 nec etiam eius dispositio testa. in quo no possumus cadere circa § Aliud 4
argu. l. ~~liiij~~ § Totiens. ff. de dam. infec. q̃d confirmatur
quia exceptio legis que in § Aliud, nisi causa probetur,
declarat ~~exheredationis~~ praesupponit ingratitudinem comissi
posse argu. l. Deci. de uer. obli, quia ingratitudo in
posthumo cadere no potest, ut in dic. § legis, dicte
~~nec nec legis dispositio~~ Tum quia cum dispositio § Aliud
fit correctoria nec loquatur specialiter de posthumo, et
posthumum extendenda no erit maxime militate raone diversi-
tatis de qua supra.

GOBIERNO DE ARAGON

t

i. pnec vulgo de coll. ordin. §. Nō sufficit § A primo eo ti.

10. §. testamentum ex quo adiri hereditas nō pōt ipso iure nullum, sed testamentum ex quo aliquis est exheredatus causa nō probata nō potest adiri hereditas a fr. dubitetur. de viribus testamenti. l. Sideo § de pu. de Acquir. here. ergo est. SOL. sit contra procedere quando hereditas nō potest adiri eo defectum [illegible] totius testamenti quia vivo testatore mortui fuerit heredes, vel quia testator nō habuit testamenti factionem, vel quando institutus est quis in quo nō est testamenti factio. Atinentem nō potest adiri hereditas ex eo quia dubitetur de viribus testamenti, et tunc nō est ipso iure nullum ut in nostro casu et in casu l. Heredem § de Acqui. here.

11. §. tex. in Aut. Non licet et in § Aliud saepe allegatur ubi quod sunt prohibitiva quae temporis nullitate ipso iure, in denegatione omnem potestatem, quod te ... l. Nō dubium C. de Legi. SOL. argu. procedere ubi lex ultimo procedere procedendo de remedio, ut in dic. § Aliud in gloss. quare certo, et in gloss. Rescisso.

12. §. Nā maxime fraude in dolo vel dolo inductum patre filium exheredantem. l. iij. et iiij. C. de inoff. test. C. et § in aliquo duc. de inoff. de appella. Leg. Ergo sequitur esse nullum, in ultima voluntate confirmat. contractibus bonae fidei. l. In minorem. C. In qui. cau. In iure. resti. nō est necessaria, et in contractibus eo nefolii [illegible] manifestum per l. Elegantem de dolo. Dolum dantem causam contractui bonae fidei an nullare contractum ipso iure SOL. In ultimas voluntates res nega esse stricti iuris ut in communi dolo. 13. tu l. in § Alteram partem te. de Acto. in ibi nō communicent. quatenus in aliquibus ut in casibus expressis sortiantur naturam bonae fidei

13. §. Nam institutus heres ceser. sub tacita conditione si causa ingratitudinis probet. Ergo nō probata, ipso iure nō valet ex defectu conditionis § l. Recedere seq. de Pubo. sub[illegible]. SOL. sit falsum esse conditionem inesse institutioni, licet actionem inesse videat. quo casu validitas mero iure nō impedit. licet impediatur aditio

14. §. Nam gravius peccat quis in faciendo, quam in omittendo, si ergo causa nō apposita testamentum est ipso iure

11

multo magis (3 deficiente causa ipso iure nullum) est apposita, sed ea falsa.
SOL. Concedere regulariter (illa maxima) nos. vero in his quae sunt de forma in quibus ibi peccatum est in omittendo quam in faciendo, cum forma det esse rei

15. f. Nam falsa causa (expressa) maiori ratione annullare debet dispositionem, quia eius omissio, quemadmodum est in tenore l. iij. c. qua. quo. no est necesse, sed eius omissio annullat ipso iure testamentum ergo a fortiori si fuerit expressa falsa. SOL. sic concedere in falsa causa iuris, nostra vero comm. in falsa causa facti

16. f. Nam deterioris conditionis est mendax quam non mendax. l. Julianus de Actio. emp. Sed quando causa non apponitur est ipso iure nullum. Ergo a fortiori de ratione debet esse nullum testamentum quando falsa causa apponitur sed ea est falsa nam quia mentitus fuit testator. SOL. sic contra. procedere in vero mendace, in nostro vero casu non est proprie mendax cum existimet se veritatem dicere. i. existimet vera esse causas.

17. f. Nam apposita causa falsa praesumitur testatorem errasse circa causam finalem, sed error circa causam finalem (3 expressa est ipso iure nullus) removet voluntatem ad actum l. si. de test. (?) iur. l. si (?) testam. de libe. et posthu. Ergo et in nos. casu testamentum erit ipso iure nullum, SOL. sic contra. procedere in (3 sed) vero errore. sed in nos. casu praesumitur error, (?) testator non erravit nec aliud constat, sed imo lex praesumit maliciose factum. et casu quo (praesumeretur) testatorem errasse apparet tunc esset ipso iure nullum testamentum dictis plena in ll. iij et iiij. ff. de inoff. tes. apponit. dictis plerumque. deinde quando maliciose esset. parentem exhaeredare filium quando falsa est causa.

l. Error de iu. et fac. ig.

Sala IV - Leg. 299/25 Doc. 24. 1

Jesus Maria, cum Joanne Baptista.

Iuris discursus pro nobili Olegario de Crill, et de Oreau.

contra

Josephum de Rocabruna.

~~[illegible]~~ R. S.

1 In causa quam ducebat in R. Aud.ª nobilis Joannes de Crill, et de Oreau, et postea post mortem nobilis Franciscus ipsius filius, primo contra Egregiam comitissam de Crill, et postea contra fisci procuratorem patrimonialem occasione confiscationis bonorum d.ᵉ comitissae; se opposuit ~~[illegible]~~ Josephus de Rocabruna partem cum fisco faciendo, et eum coadiuvando ratione interesse, quod in causa habere pretendebat ex regia concessione sibi facta de usufructu bonorum comitatus de Crill, et aliorum bonorum quae per dictos nobiles Joannem, et Franciscum à d.ᵃ comitissa, et demum à fisco ~~regio~~ vendicabantur et denique cum sententia lata relatione magnifici ~~[illegible]~~ fuit declaratum in favorem d.ᵢ nobilis Francisci, cum aliquibus reservationibus concernentibus credita p.ᵗᵉ ... per fisci procuratorem, et tenutam d.ᵢ nobile agente petitis: a qua sententia non supplicavit fisci procurator, observando const. ... 7. tit. de appell. dictus autem Rocabruna de facto supplicavit, ~~[illegible]~~ et causa ...

+

et causa supplicationis fuit commissa Mag.co et Egregio Senatori Balthasari Tapior, contradicentibus tamen d. nobili Francisco, et nunc nobili Olegario, eius fratre, et in dicto comitatu, et ceteris bonis illius morientis successore; quare ut manifeste appareat ~~[illegible]~~ iustitia dictae contradictionis, sequentia proponuntur.

2 Primo autem praemittendum est, ipsum Vocabruna minime esse, nec vocari posse tertium supplicantem, nam causam a fisco (ut esse dicunt) habere praetendit: et est clarum tertium non dici, qui causam ab aliquo habet A

3 Nec est ipse Vocabruna litis consors fisci, nam litis consortes sunt illi qui causam habent communem contra alium B ita ut litem simul contestati sint, C quasi dicamus oportere tempore litis contestatae iam ~~competere~~ ius ipsis consortibus ~~[illegible]~~ iam competere, ac commune esse; et sic proprie litis consortes sunt socij, coheredes, et alij similes D. Et manifestum est dictum Vocabruna nunquam habuisse aliquod ius commune cum d. comitissa, cum qua lis fuit contestata.

4 Principales autem causae defensores vocare ipsum Vocabruna, ~~[illegible]~~ esset admodum incivile, nam nec est heres dictae comitissae, ut ex persona illius ut universalis successor iudicii valeat principalis defensor E: nec est ipse Vocabruna ex linea comitis Ildefonsi de Erill, et de Orcau, qua in causa contra nostram lineam contendebat: ergo patet ipsum Vocabruna non esse principales defensores

A ut post Surd. decis. 173. tradit Canc. var. p. 1. c. 11. n. 21. in codicib. additio. addo Costam de fact. scie. et ignor. diffini. 57. centu. 1. n. 1. ubi citat eundem Surd. cons. 424. n. 23. vol. 3. et alios. Costa etiam ibi ex rota rom. sub Putee decis. 175. lib. 3. et Monter. decis. arag. 42. n. 98. putat, nec tertium dici, qui subrogatus est in locum praedecessoris ratione defensionis rei, et causae.

B ut post Menoc. cons. 123. n. 39. lib. 2. dixit Lancello. de attenta. 2. p. c. 12. ampl. 11. n. 15.

C Menoc. de praesump. lib. 4. praesump. 88. n. 17. ubi allegat l. 1. C. de consort. eius. lit. et Rip. in c. cum M. Ferrariensis n. 52. de consti.

D Ita patet ex praedictis, et ad idem est glo. rubr. d. tit. C. de consort. eius. lit. (ubi de agentibus, vel defendentibus in iudicijs communi dividundo, et finium regundorum) addo Sebast. Brant in expositio. titulorum in eadem rubr. et Franch. decis. 658. p. 4

et satis constat ex etymologia ipsius verbi, consors, idest eiusdem sortis, et conditionis; sicque dicit Spieg. in lexic. iuris. ver. consors, quod inde per metaphoram, quibus lis communis est, consortes appellamus.

E iuxta l. heredem 60. et l. hereditas 63. ff. de reg. iur.

GOBIERNO DE ARAGON

A vt per Bal. in l. principaliorē C. de lib. cau. Andr. Gail. lib. 1. observa. 70. n. 20. Fontan. decis. 594. tom. 2. Giur. decis. 1. n. 14. et 52. ubi principalē iudicat illum, ... maximè interest, ad idem Cane. d. p. 2. var. c. 6. n. 52. et Covarr. prac. qq. c. 13. n. 6.

B Giur. cons. crimi. 45. n. 4. idest heredē irregularem, cum non sit here, neque ex testamento, neq. ab intestato, vt per Gratia. discep. fore. tom. 1. c. 62. n. 25.

C Iuxta pragmaticas collocatas sub tit. de offi. de Balle general in 2. vol. constitut. quae omninò irritam, et inanem ipso facto, ac iure ... et nullius roboris, seu etiam firmitatis decernunt possessiones bonorū, ac etiam redditum regioni captā non facta exhibitione de presenso gratio Baiulo g.li et habita ab ipso executoria predicta; et propter earū pragmaticarū observantia extat Senatus decisio nuper facta in causa domicelli Caramany contra Capitulum sedis vrgellen. referente mag.o

E vt per Scaccia. de appellat. lib. 3. c. 2. q. 17. limit. 6. memb. 4. n. 91. vers. imò intrusus post Crescenti. decis. 19. aliàs 216. Intrusus de sente. et reindic. n. 3. fol. 138. ad idē ipse Scacci. ibi n. 94. vers. amplia quartò.

D Nam illa vna cū fructibus perebant nobiles agente rei vendicatione eis competente et vltra actiones personalem, et hypotecariam, quae etiā competebant fideicommissarijs bonis consequendis ex l. omne verbum C. commu. deleg. et fideic. et inde bona petito effecta fuerunt litigiosa, vt per Covar. prac. qq. c. 13. n. 6. Parlad. lib. 2. rer. quotid. c. fin. §. 4. §. 5. n. 7. et 8. Camillo de Asenra. d. p. 2. c. 4. in prrefa. n. 569.

F Cane. d. p. 2. var. c. 12. n. 17. in Codicib. addi.

G patet in legib. finalib. ff. et C. de litigio. ... videndus Parlad. d. §. 5. n. 9. et in nostro iure municipali ... tex. in const. fina. tit. de cosas litigio. ubi de executione contra istos intrusos, etiā nō citatos facienda, quod iā erat cautū in d. l. fin. ubi Bar. et ...

H ... resque 22. ff. de iure fisci

sensorem, sed verita est fiscu dicta comitissa vniversaliter succedentem, et principale defensorem fuisse, quamuis possit per consequentias lædi dictus vocabruno A et mittitur interesse suius presensum perdictum vocabruno, non subsistere de iure, vt n. 5. 6. et 18. dicetur, et in omni casu illud esse momentaneus, revocabile, et de facti omnino resolubile, vt per se patet.

§ Veritas igitur est vt dixi fiscū exigere d. comitissationis esse vniversalem successores d. comitissa, heredē sulicet anomalū illius B: et sic quemadmodum comitissa primus locus defensionis habebat, principali que erat in causa, idem est fiscus, qui illius locum subintravit; dictus autē vocabruno ad summū videri possit, esse particularem donatariū, et sic singularem successore fisci de facto, insistentia que nuda habere indicta bonis; nam de iure possessor dici nequit, tum quia in illis se intromissit, non obtenta prius debita executoria àb ad.m ill.e Baiulo generali catalonia C tum etiam quia se intromissit in dictis bonis litigiosis D et sic pro possessore haberi nequit. E. sed proprie ipse vocabruno intrusus est, et vocari debet F

6 Isti intrusos in rebus litigiosis iura valde abhorrent G. adeo vt fisco etiam sit prohibita translatio rei litigiosa in alium, H et nostri Principes illam ita odio habuerunt, vt in const. 1. tit. de cosas litigiosas se privare voluerint, exceptis de ... de quisitione litigiosarum, vt pote obnixius ...

colentes, A et detestantes multiplicationes litium, et dilationes ipsarum, quae prohibitioni alienationum rerum litigiosarum ~~prohibitioni~~ causam dederunt B

7 Constat igitur ex praedictis, dictum Vocabruna non principalem defensorem, non litis consortem, nec tertium fuisse in causa, sed imo ipsum vere, et proprie esse, et dici intrusum in dictis bonis litigiosis ~~in bonis~~ per dictos nobiles agentes vendicatis a d. comitissa, et postea a fisco regio, et ut talem de eo agendum esse ~~et sic subjacere regulis de iuris, quae intruso in re litigiosa denegant appellationem, seu supplicationem, quando principalis litigator a quo causam habuit prohibitus est supplicare appellare, seu supplicare.~~

8 His sic consistentibus intrepide affirmandum est, dictum Vocabruna lite pendente intrusum in d. comitatu, et ceteris bonis litigiosis, a dicta regia sententia supplicare non potuisse, cum procurator fiscalis, a quo causam habere praetendit, supplicare ab illa prohibeatur ind. cons. 7. tit. de appell. idque comprobatur ex sequentibus. Certum est quod quotiescunque sententia ex natura causae alicui praeiudicat, atque eo, quod citatus fuerit in iudicio, vel sciverit causam agi, tunc illi non est permissum appellare, nisi, et reo principali sit concessum C

9 Sed sententia lata contra principalem defendentem rem, quam actor vendicat in causa, ex natura ipsius causae ~~[illegible]~~ nocet intruso, qui in re litigiosa se intromisit, etiam si vocatus non sit, nec sciverit causam agi D. Ergo ipse intrusus appellare non poterit, ubi sit ~~fisco~~ principali in causa litigatori prohibitum: ~~[illegible]~~ et in nostro casu sit prohibitum fisco principali litiganti consequenter cum ~~[illegible]~~ prohibitum appellare, et supplicare; similiter prohibitum erit intruso Vocabruna.

A optime Cane. d. p. 2. var. c. 12. n. 72. et 73. ex ~~post~~ text. cum glo. in l. penal. ff. de hered. inst. et § fin. inst. quib. mod. testam. infir. l. res § lites ff. de iure fisci. et const. 1. tit. que no sia licit cessions.

B de prohibitione alienationis rei litigiosae, ~~[illegible]~~ ita quod ubi fiat sit nulla ipso iure, constat de iure communi ex dictis legib. finalib. ff. et C. de litig. et c. in ecclesia, ut lit. penden. et de iure municipali ex stat. cum inconvenientia, qui est unicus tit. de cosa litig. ultra quod incurruntur poenae, de quibus Cane. d. c. 12. n. 14. et Boer. decis. 33. n. 2. ubi de donatione rei litigiosae pariter prohibita. Et quod ratio prohibitionis fuerit, molestia quae infertur actori ex translatione rei litigiosae in alium ob multiplicationes litium, et dilationes ipsarum, patet ex toto tit. ff. et C. de litig. et d. tit. de cosas litig. videndus omnino Parlado. d. p. 4. § 5. n. 9.

C Ut post Covarr. prac. qq. c. 15. n. 3. Laderch. cons. 69. n. 2. et Cornaz. decis. 128. n. 13. tenet Giur. decis. 8. n. 33. et 40. Scaccia de appellat. d. lib. 3. c. 2. q. 19. remed. 1. concl. 4. n. 100.

D d. l. fin. C. de litig. et const. fina. d. tit. de cosas litig. Covar. prac. qq. d. c. 15. n. 7. Andr. Gail. d. lib. 1. observa. 118. n. 2. in fine Berri. cons. 155. n. 41. lib. 1. Peregr. de iure fisci lib. 4. tit. 6. n. 28. Scacc. d. lib. 3. c. 2. q. 17. limi. 6. mem. 4. n. 71. et 92. Cane. d. ~~p. 2. var.~~ c. 12. n. 17. et 18. optime Parla. d. lib. 2. ~~c.~~ fin. p. 4. § 5. n. 6. 8. et 9. Fontan. de pac. nup. tom. 2. claus. 6. glo. 1. p. 3. n. 48.

GOBIERNO DE ARAGON

10 Hoc enim tribuitur naturæ causæ, et sic videmus, quòd legatarij quibus sententia lata contra heredem nocet, non possunt appellare, si heres appellare non potest A

11 Sic venditor, cui ex natura causæ nocere videtur sententia contra emptorem lata, non appellat, si emptor est prohibitus appellare B

12 Insuper si res sententia ex natura causæ, ita præiudicant tertio, ut victo; sicut victus non potest dicere de nullitate, eiusque prætextu executionem impedire, sic nec poterit tertius C

13 Pariter si statutum prohibet dicere de nullitate; tertium etiam comprehendet, quando sententia ex sui natura ei præiudicat, D

14 Et cum hæc operetur natura causæ, vel scientia, non interest discutere, an tertius scientiam litis habuerit E

15 Addo insuper, quòd nedum habens causam à principali litigatore (quos tertium aliqui quandoquè vocant, licèt admodum impropriè, ut constat ex d. decis. n. 2.) imò verius tertij (excepto illo qui venit ad infringendum iura competitoris, de quo infra nu. 24.) ubi veniunt ~~[illegible]~~ ad causam, ~~[illegible]~~ accipiunt illam, in ipsoque admittuntur, non tanquam in prima instantia, sed tanquam in secunda, vel tertia, prout ipsa est respectu rei principalis F

16 Et propterea concludunt doctores quòd si principalis in illa instantia succumbens, nō valet appellare, nec appellabit tertius. Et ita intrepidè quotidie quòd nos ser-

A Covar. d. c. 15. prac. qq. n. 3. vers. Secundò

B Covar. d. c. 15. n. 3. et 4. vers. atque prois- ta. Regin. de appellat. §. 2. c. 1. sub n. 25. Giur. d. decis. 8. n. 32. 33. 40. 47. et 50. ubi refert in suo Senatu regni Siciliæ communi voto ita fuisse decisum. Additque n. 36. quòd tertius prosus interesse ad causam veniens, nō actorem vel reum exclusurus, sed ad coadiuvandū alterum eorum, non potest appellare, si victus litigator non potest, allegat Puteum decis. 71. lib. 3. regi. sic in terminis distinguentem d. §. 2. c. 1. n. 47 Covar. d. c. 15. n. 5. Gratia. decis. 149. n. 8. Ceci. cons. ubi n. 7. Honded. cons. 25. ~~ubi~~ n. 23. et 24. vol. 1. et Ladcrch. d. cons. 69. n. 2. addo Nattam. cons. 457. tom. 2.

C Canc. d. p. 2. var. c. 16. q. 4. à n. 85. in codicib. additionatis

D Giur. d. decis. 8. n. 40. allegat Scacc. d. lib. 3. c. 2. q. 19. reme. 1. conclu. 4. n. 100. et Covar. d. c. 15. n. 9. vers. Ego verò, et ipse Scacc. ampliat ibidem in sententijs, quæ tantùm ratione scientiæ nocent tertio. de quibus infra nu. 25.

E Covar. prac. qq. d. c. 13. n. 2. et d. c. 15. n. 3. et 7. ad idē Canc. d. c. 12. n. 18. et Parlado. d. lib. 2. c. fin. p. 4. §. 5. n. 6. ubi loquuntur de intruso in re litigiosa.

F Scacc. d. lib. 3. c. 2. q. 17. limit. 6. mem. 4. n. 99. Regin. ~~de appell~~ d. §. 2. c. 1. n. 47. et 48. Costa de fac. sci. et ign. d. dist. 57. n. 13. et 14. Finta. deci. 146. tom. 1. à n. 10. Pure. decis. 59. Tertius sub rubr. de iudic. in summo. Lancello. de atten. d. p. 2. c. 12. ampl. 14. n. 25. Giur. d. decis. 8. n. 36. et Marches. de commiss. d. p. 2. tit. de commiss. quando terti. ad cau. admi. c. 6. §. uni. n. 37. et 38. et in fine d. ~~dec~~ in decis. Montisregalis iurisdictionis, et in decis. Cataniensi illegitimitatis.

G. ita tradunt DD. proximè citati.

GOBIERNO DE ARAGON

+

tur A quod oritur etiā ex illa alia observantia nostri oculatissimi Senatus, a prædictis conformis dum non admittit aliquem tertium oppositorem, nisi solum in statu in quo est causa, ita ut præclusa via principalibus, sit præclusa via cuicunque tertio oppositori, ~~ius suum in aliud iudicium intactum reservando~~ B

~~Quare cum fisci procurator principalis nostræ causæ defensor~~

17 Addo ~~insuper~~ etiam illud, quod valde ad nostrum propositum tradunt doctores C nempe quod generaliter tertius non admittitur ad appellandum, quando principalis litigator appellare prohibetur; ubi ambo eodem iure nituntur; sed intrusus Vocabruna non alio iure nititur in causa, quam eo, quo nixus est fiscus principalis conventus, ut patet in processu; ergo sicut fiscus, sic Vocabruna appellare, vel supplicare prohibitus censetur.

18 Prædicta omnia magis procedunt in nostro casu, nam doctores omnes supracitati, loquuntur in appellatione à sententia lata simpliciter, per iudices causæ, nos autem (omisso quod reverà Vocabruna non habet interesse in causa, et sic ad supplicandum admitti nequit F ~~I~~. omisso etiam quod tractamus de supplicatione, quæ innititur iure gratiæ D non iuri, et iustitiæ, sicut appellatio E de qua ipsi loquuntur) ~~quod~~ agimus de ~~[illegible]~~ supplicatione à sententia lata cum interessentia, et voto mag.ci advocati fiscalis patrimonialis (qui in substantia, et in effectu advocatus est d. Vocabruna) quod durissimum fuit huic ~~[illegible]~~ parti G H sed cum ~~autem~~ pro ipsa fuerit declaratum, credendum est firmiter, iustissimè victoriam obtentam ~~fuisse~~ fuisse H.

19 His autem nunc addere, ex concursu dicti intrusi Vocabruna, occasione d. præsenti sui interesse

A Ita testatur Fontan. d. deci. 145. n. 12.

B Canc. d. p. 2. c. 16. n. 9.

C Canc. d. c. 16. n. 54. vers. et quia ubi ~~qui~~ allegat Felin. in c. cum super n. 11. de re iud. Covarr. etiam Tuderch. cons. 175 in fine, addo Giurb. d. decis. 8. n. 33. adde Canc. d. c. 16. n. 92.

D Mich. Ferr. p. 3. observa. c. 479. n. 4. ubi subdit, quod de gratia tantum, et non de iure conceditur supplicatio.

E Ferr. d. c. 479. n. 4.

F Quod non habeat interesse Vocabruna constat, quia alienatio in eū facta, tanquam de parte rei litigiosæ fuit nullo ipso iure, ut sup. n. 6. in allegatione lit. B. et sic pro possessore haberi nō potuit, ut est dictū n. 5. et ~~[illegible]~~ ulterius possessionem ipse captam nullius fuisse momenti dnō obtentam debitā executoria à Baiulo G. Cat. constat ~~[illegible]~~ etiā d. n. 5. unde resultat dictū Vocabruna ~~[illegible]~~ ~~nullū habuisse [illegible]~~ nullū habuisse, nec habere posse interesse in causa: optimè Staie. d. lib. 7. c. 2. q. 3. n. 94. vers. amplia quarto, ubi sentit, interesse ex sola possessione vitiosa non esse considerandū, et inde dicit, etiam à ab appellatione devolutiva intrusum excludi, et in nostri casus ipsamet præcensa gratia constat præcensū interesse, esse admodū debile, et de facili resolubile ad nutū domini regis, et ita iā experimur. quod autē ad appellandū, vel supplicandū nemo admittatur non constito de interesse, dixit idē Staie. loco proximè citato n. 106. ~~et~~ 107. et 108. idē d. c. 2. q. 5. n. 95. Canc. d. p. 2. c. 16. n. 31. Fontan. d. decis. 144. à n. 2. ad 10. ubi de [illegible] [illegible] exemptione doli contra istos tertios oppositores, quos dicit, ibi, et n. 2. [illegible] contra iuris regulas: et [illegible] omnes omnino dd. dixit ipse Fontan. decis. 137. n. 18. [illegible] 2.

G [illegible] molestia seu præiudicio, ~~[illegible]~~ [illegible] quod patitur adversarius ex interessentia mag.ci advocati fiscalis Fontanel. decis. 556. n. 11. 12. et 13. [illegible] n. 2. T quod autē ei sit immensū præiudiciū, ut d. mag.s advocatus [illegible] in causa clarè constat cū ipse sit suspectus [illegible] [illegible], ut habetur in l. fin. ubi dd. C. de [illegible] [illegible] q. [illegible] de re iud. [illegible] iniqui, ad tradita per Canc. [illegible] p. [illegible] [illegible] vers. iudices suspecti in eodē lib. addi. [illegible] de off. iud. et advo. p. 1. q. 9. n. 210. qui [illegible] iudices seabstinere posse à iudicando (quod nō suspectis [illegible] iuris non licet, quin procedant [illegible] ut [illegible] ibi) imò [illegible] debere se abstinere absq. recusatione, dixit Fons. dec. [illegible] n. 1. [illegible] [illegible] Canc. var. p. 1. c. 13. n. 192. et addi [illegible] d. c. 11. n. 38. addi Fontan. d. decis. 2. n. 4. [illegible] iudex ille qui fuit advocatus in eadē causa, [illegible] [illegible] et [illegible] qui [illegible] non [illegible] sententia [illegible] iudicis suspecti [illegible] nullo ipso iure [illegible]

Terd. decis. 557. n. 17

[illegible] 557. n. 17. ~~[illegible]~~ addo [illegible] in fine [illegible]

intereſſe momentanei, et tranſlationis in litigioſa ſupra relatis A poſſe ipſum ſupplicando à d. ſententia conſequi, vt merita illius denovo tractentur, quid dixius! B. Inaudita res: mag. advocatus fiſcalis ad intereſſendum, et vovendum in cauſa, et vocabruna ad ſupplicandum! novum ſanè moleſtia genus. Noviſſima ſanè pretentio, quòd velit vocabruna factum ſui advocati (quod ſuū videntur) impugnare contra iuris regulas C: velit inſuper eſſe melioris conditionis, quàm fiſcus à quo cauſam habere pretendit D, et quòd ſibi pretenſo particulari ſucceſſori illius, liceat, quod ipſi fiſco nō conceditur! ridiculum certè eſſet, quòd ex parte vis, et potentia maior oriretur, quàm ex toto, (quod ſolet plus aſtimari, quam pars E.) Adde ſi vbi prohibita eſt alicui appellatio, non permittitur eius heredi, quod appellet, F. id ne erit iuſtum quòd liceat ſingulari ſucceſſori, qui debilius ius habet, G, maximè intruſo! certè tale quid non eſt afirmandū H.

20 Fiſco non eſſet valdè durum, quòd ſicuti non poteſt appellare, nec ſupplicare: ſic nec eius mag. advocatus in cauſa intereſſet, nec votaret; clarum eſt: ſic duriſſimum eſſet huic parti, quòd ex vna parte d. mag. advocatus fiſcalis in cauſa intereſſet, et voveret, et quòd poſtea ex intruſione d. vocabruna per indirectū à d. ſententia ſupplicaretur I contra iuris regulas K et doctrinam ſententiæ ſupra relatas. L et ſatis notum eſt quòd nō debet quis ab adverſario petere id, cuius contrarium nollet à ſe peti. M

21 Tandem eſt ſummè advertendum, quòd caſibus, in quibus eſt licita actionum ceſſio [illegible]

A sup. n. proximo (n. 6. et n.), et in allegatione lit. F.

B vt per Gjur. d. decis. 3. n. 43. ad idem Fonta. d. decis. 557. n. 18.

C l. post mortē ff. de adoptio. cum simili.

D contra regulam l. fin. §. 1. ff. ad S. C. velle. Crave. cons. 29. n. 1. et in respo. pro genero n. 429. Cane. d. p. 1. var. c. 11 n. 21. idem p. 2. c. 3. n. 99. vbi n. 101. dicit quòd magis communis, et verior opinio est, quòd vbi succeſſor habet similē titulū lucrativū (qualis est quē pretendit habere intrusus vocabruna) vel quasi, obstet ei exceptio, quæ auctori suo, licèt personę cohereret.

E ut post Bal. in l. 1. C. comm. divid. dixit Peguē. decis. 26. n. 10. tom. 2.

F Scacci. d. q. 17. limit. 6. mem. 4. n. 72. vers. rescinditur primo, in fine

G im dicitur in l. Pomponius 13. §. quæsitū ff. de acqu. possess.

H argum. à maiori, de quo Ever. in top. legal. loco à maiori, vbi dicit istud argumentū locū etiā habere in materia odiosa, correctoria, et penaria (et d. cons. 7. quæ prohibet fisco appellationes, et supplicationes magis favorabilis quàm odiosa est censenda, nam tendit ad tollendū vexationes, et dato quo consistit illud maximū privilegiū fisci, nēque [illegible] suus mag. advocatus fiscalis votet in causa, de qua ante ipsam non erat aliqua dispositio in iure nostro municipali, et communi [illegible] vt post Fontan. d. deci. 556. n. 8. et 9.) idem Everard. loco à vi comparativi: ad idem est regula illa, [illegible] habet, quòd cū principalis causa nō subsistit, nec ea quæ sequuntur ~~[illegible]~~ subsistere valent, de qua in l. cū principalis ff. de reg. iur. etsi dicimus destructo antecedenti, seu principali, destructū esse consequens, seu accessoriū, vt per Cuevar. vbi sup. loco à destruc. antecede. ad destruc. conseq.

I proviso indirecto vitando optimo est d. [illegible] concep. tini. de Franc. c. p. 4. 18. n. 5. vbi loquitur in casu in quo appellatio licita conset fisci, cui in ipso regno neapolis erat prohibitū appellare.

K vna est, quòd qui in vno gravatur, in alio relevatur iux. l. cum quis ff. de iure iur. de qua citati à Barb. in loc. com. ver. gravatus. alia est, quòd omne commodum cū suo onere transit, etiam in fisco l. cū fisco ff. ad Syllania. Barbo. ibi ver. commodū Larrea in alleg. fisca. 22. n. 90. p. 1. idem Barb. in d. ver. res transit. qui vero [illegible] addit illud vulgare dicum. commodū qui sentit, onus [illegible] emolumentis

L nu. 8. et pluribus sequentibus.

M l. sicut re. et pretium ff. de peti. hered. l. penu. de solut. optimè Surd. decis. 151. n. 12. et 13. et solent dicere, quòd nemo debet adversario leges ponere, quas in se non ferret.

+

tigioſae rei tranſlatio; ille qui coepit litem, tenetur illam proſequi, et perficere [illegible] et non ipſi novi acquiſitori, A quod [illegible] procedit abſque dubio, quando adverſarii in:

partis intereſt non mutare adverſarium B. Quare

quamvis daremus dictum rocabruna in caſu permiſſo ſe intromiſiſſe in d.º comitatu eſt (quod [illegible] negatur ex dictis nu. 6. in allegatio: ne lit. D. et n. 18 in allegatione litterae F.) [illegible] eſt certum noſtram litem debuiſſe proſequi per fiſcum, nō per illum, et conſequenter ceſſante curſu fiſci, qui per d.^am conſtit. 7. prohibetur ſupplicare, debere ceſſare curſum d.i rocabruna, ita ut nō valeat ipſe ſupplicare: vix quidē dari poteſt caſus, in quo magis interſit cauſam proſequi per principalem litigatorem, quàm per acquiſitorem rei litigioſae.

22 Inde conſtat quàm recte ſenſerint doctores ſupra citati C quòd data incapacitate appel: landi in principali, ipſa etiam inter [illegible]: ſuccelliis, cui ſententia nocet etiam non citato et ignoranti, ut de noſtro intruſo dictum eſt n. 8. et 9. Et manifeſtè conſtat, [ex omnibus praedictis] in hiſ ſi mè nec concluſum fuiſſe, dictum intruſū rocabruna à d.a ſententia ſupplicare non potuiſſe.

23 Reſultat etiam ex praedictis reſponſio ad ea quae con: tra noſtram reſolutionem prima facie videntur obſtare, nempe quemcunque à quocunque gravamine regula: riter appellare, vel ſupplicare poſſe D et inde intruſū in re litigioſa ſupplicare poſſe: nam (omiſſo quòd iſta conſequentia non modicam patiatur difficultatem, maximè in noſtro caſu E) argumentum procederet ubi principalis litigator appellare, vel ſupplicare poſſet, et ſic non praejudicaretur adverſario ex interventu [illegible] litigatoris; non verò ubi ex proſecutione cauſae per ipſum tacienda deterior fieret conditio adverſarii F [illegible] hoc caſu concludunt DD. attendendam eſſe [capacitatem] principalis, ut ſi ipſe poſſit appellare, poſſit etiam [novus litigator] ~~intruſus in re litigioſa~~, alias non G

24 Pariter

A Cane. d. p. 2. c. 12. n. 61. allegat Inno. in c. fin. n. 3. [illegible] med. de alie. iud. mut. cau. fac. [ubi Abba.] tex. etiam in l. quamquam § 1. et l. poſt venditionem ff. de aqu. plu. ar. et auth. nunc ſi heres C. de litigi. et l. penul. ff. de alie. iud. mut. cauſa fac.

B Cane. d. c. 12. n. 62

C à n. 8. ad 13. ~~[illegible]~~

D Scac. de appell. d. lib. 3. c. 2. q. 5. n. 1. et plurib. ſeqq. Rugi. etiam de appell. d. § 2. c. 1. n. 5. Cane. d. p. 1. c. 17. n. 2. et 3. [in codice addit.] ubi id maximè procedere in catalonia idem p. 3. var. c. 17. n. 113.

E per dicta ſup. n. 18. in allegatione lit. F.

F ut per Giurd. deciſ. 1. n. 36. et d.a deciſ. 8. n. 37. et 42.

G ut eſt dictum n. 8. et 9. adde n. 15. et 16.

GOBIERNO DE ARAGON

I ex l. executore § alio, et l. à sententia ff. de app.

B. vere cane d. p. 3. var. c. 18. n. 55.

C. scilicet ad excludendum ~~[illegible]~~ autorem, vel reum, vel utrumque à rebus, vel à iure de quibus agitur, Covar. d. c. 13. prac. qq. in prin. Giurb. dicta d. 8. n. 36. Scacci d. lib. 4. c. 2. q. 17. limi. 6. mem. 4. n. 49. March. de commis. d. p. 2. tit. de commis. quan. tertius ad cau. admit. c. 6. § uni. n. 15. Can. d. p. 2. c. 16. à n. 1. Ipsumque posse appellare, etiam quando principales litigatores non possunt, post Regin. d. § 2. c. 1. n. 47. sentit ~~[illegible]~~ Giur. d. decis. 8. n. 36 qui mutuo se allegant in dictis numeris.

D. vt per Covar. d. c. 15. prac. qq. n. 9.

E. Covar. d. c. 13. in prin. et c. 14. n. 3. vers. Haec, et n. 4. Regi. d. c. 1. n. 47. Scacc. d. mem. 4. n. 50. Giur. d. decis. 4. n. 36. Bencin. decis. 75. n. 5. March. d. § q. uni. n. 38. Cane d. c. 16. n. 7.

F. vt est dictum ~~[illegible]~~ à n. 8. ad 15.

G. vt sup. n. 17.

H. vt sup. n. 9.

I. vt constat in processu.

K. vt sunt illi, quibus primo loco competit actio, vel defensio Covar. d. c. 13. n. 3. et 7. vers. nos cum sensulus, Cane d. c. 16. n. 87.

L. Covar. d. c. 15. n. 8. Menoc. d. cons. 457. n. 2. et propterea consulere visus fuit Bar. in l. saepe q. 5. et 8. ff. de re iud. quod ad tollendum, et vitandum damnum, et praeiudicium, quod ratione scientiae ipsi tertio inferret ~~[illegible]~~ sententia inter alios lata, accedat ipse ad iudicium, et protestetur se minimè consentire in illius causae examinatione, ex quo nullum sibi pareret praeiudicium, quod placet Covar. d. c. 15. n. 8. ad hec Franc. d. decis. 145. n. 11. et 16. vbi ex Regi. d. § 2. c. 1. n. 48. et ~~sup~~ aliis dicit quod vbi alia via poterit tertio esse consultum, non tertio quam ipsi suo dictamulo consulit, vt veniat ad causam, et actuam instantiam faciat, casu sententia quae in ea feratur illum afficiat, et inde remaneat privatus appellatione, si principali litigatori est prohibitum appellare, adde sup. n. 15.

M. vt est dictum n. 5.

24 Pariter patet minimè obstare quod communiter dicitur, tertium prosus interesse appellare posse A etiamsi principalis litigator non possit B quasi inde sequatur posse Vocabruna supplicare, licet Fiscus nō possit: nam respondetur predicta procedere in vero tertio, qui venit ad causam ad infringendum iura competitorum C imò cum ipsi neque ex natura causae, nec ratione scientiae noceat sententia, non erit ei necesse ab illo appellare; sed vtetur regula iuris, ex qua res inter alios acta aliis non nocet D et causam ab initio aget E nō autem procedet argumentum respectu interesse in re litigiosa, aestimatione quibus ~~[illegible]~~ ex natura causae nocet sententia, absque eo quod citati fuerint in iudicio nec sciverint causam agi, qui propterea nō possunt ~~[illegible]~~ appellare, vel supplicare vbi principalis litigator non potest F quod maximè procedit si ambo nituntur eodem iure G quare cum dictus Vocabruna non venerit, nec venire potuerit ad causam ad infringendum iura competitorum, sed ipsi ex natura causae noceat sententia de qua agitur, etiamsi in causa nō fuisset H nitatur que insuper eodem iure quo fiscus principalis defensor I qui non potest à d.a sententia ~~appellare nec~~ supplicare, vt saepe dixi constat dictum Vocabruna supplicare nō posse, cessante dicto argumento,

25 Addo ~~[illegible]~~ praeterea quod etiam illi tertii, quibus sententia nocet tantum ratione scientiae K non appellant, si principalis litigator nō potest appellare, et ipsi sciverint causam agi L. vnde constat, quod etiamsi daremus dictum Vocabruna esse ex his tertiis (quod iunctis pedibus negatur, cum ipse nullatenus sit tertius, sed [illegible] interesse in re litigiosa M) nihilominus à supplicando excluderetur, cum ipse sciverit causam agi, et in ea se opposuerit instantiam, et actum illius faciendo, et fiscus supplicare nō possit, vt lex fuit

GOBIERNO DE ARAGON

10

26 Tandem quamvis dictũ Vocabruno connu:merare vellemus inter illos tertios, qui ad causam proprio interesse veniunt ad coadiuvandum actorẽ, vel reum (quod minime est dicendum, cum ipse vere, et proprie sit intrusus inter litig[illegible] ut non semel est dictum) nullatenus ipse ad supplicandum admitti valeret, cum id fisco principali litigatori sit prohibitum, ut est dictum
A

27 Et ut nullus remaneat scrupulus contra nos:tram resolutionem, dico ad rem nõ facere, si forsan allegetur dictum Vocabruno esse litis consorte Fisci: etiamsi litis consorti non sit prohibitum appellare à sententia contra ipsum, et consorte lato B nec in his inter sit discutere, an consorti appella:tio sit prohibita, vel non C consequenter posse ipsum Vocabruno supplicare, possit vel nõ possit Fiscus. Nam est advertendum dictum fuisse D. Vocabruno nullatenus esse, nec posse dici consortem fisci D sed ipsum esse intrusum in religiosa pretendendo cau:sam à fisco habere, ut sepe dictũ fuit; et sic con:stat nõ esse applicabile doctrinas concernentes ap:pellationem litis consortis.

28 Quare (reassumendo omnia huiusque principali:ter dicta) cum D. Vocabruno pretendendo causam habere à fisco (sine tamen fundamento E) se intro:miserit ind°. Comitatui, et ceteris bonis litigiosis, F et inde possessor dici nequeat, nec tertius, sed intrusus, G et sententia in hac causa lata, ei noceat ex natura causa H et ulterius ipse utatur eodem iure, quo fiscus principalis litigator I et ad illum coadiuvandũ ad causam veniens, K sitque interdictum fisco suppli:care à dicta sententia R in qua intervenit, et vo:tavit mag°. advocatus fiscalis, concludi[illegible] dictũ Vocabruno à dicta sententia supplicare non po:tuisse ita censeo, salvo semper &

Joannes Bap.ta Monsar, et Sors.

A. [illegible] n. 11. in allegatione, lit. B adde n. 15. et 16.

B. ad dicta sup. n. 23. et tradita per [illegible] d. lib. 3. c. 2. q. 5. n. 58. et Canello d. p. 2. c. 12. amp. 11. n. 9.

C. ut ind. decis. 658. [illegible] de Franch.

D. ut dictum fuit sup. n. 3.

E. ut est dictum n. 6. in allegat. lit. B. et n. 18. in allegatione lit. F.

F. ut est dictũ n. 5.

G. ut [illegible] n. 12, et 5.

H. ut est dictum n. 9.

I. ut sup. n. 17.

K. n. 11. in allegatione litera B.

R. ut est dictũ n. [illegible] et alibi sepe

11

Memoriales de ſarer

GOBIERNO DE ARAGON

Leg. 299/2. Doc. 25. 1

IESVS, MARIA, IOSEPH.

PRO NOBILI FRANCISCO DE PALAV, ET DE TORALLA, ET ALIIS.

CONTRA

NOBILEM OLEGARIVM DE ERIL.

Referente nunc Nobili Ioſepho de Ferrer, & Vinyals.

Not. Galçeran R. S. M.

1 EXCELLENTISSIMA Comitiſſa de Eril, Marchioniſſa de Caſtelnou deſiderans euadere moleſtam præſtationem qua onerata conſiderabatur illius cenſualis, pretij, & proprietatis 14000 ₶, & annuæ penſionis 700 ₶, in fauorem Nobilis Olegarij de Eril vendidit quædam Oppida Nobili Franciſco de Palau, & de Toralla, & alijs, vt ex eorum pretijs redimeret dictum cenſuale. Atque ideo expreſsè conuentum fuit

fuit dictis in venditionibus reſpectiuè, vt emptores deponerent pretia in Tabula præſentis Ciuitatis dicta, & ſcripta dicto D. Olegario de Eril pro dicti cenſualis luitione, pro vt ita exequutum extitit.

2 Prædictis depoſitis factis neutiquam ea admiſit dictus D. Olegarius, imò formiter impugnauit deſideratam renuens luitionem.

3 Inter has moras adiudicata extitit Regia ſententia Baronia de Orcau, cum ſuis pertinentijs iure fideicommiſſi maſculini dicto D. Olegario, & condemnata dicta Excellentiſſima Comitiſſa ad deſerendam vacuam poſſeſſionem dictæ Baroniæ.

4 Expedito decreto exequutionis dictæ Regiæ ſententiæ & confirmato recognitum fuit aliqua ex dictis Oppidis venditis, eſſe de pertinentijs dictæ Baroniæ, alia autem de Comitatu de Eril, ſuper quo lis pendet inter dictos D. Olegarium, & Comitiſſam, & ita emptores illorum, quæ ex pertinentijs dictæ Baroniæ erant, coacti fuere pro exequutione dictæ Regiæ ſententiæ reſpectiuè dimittere eorum poſſeſſionem, pro vt omni cum effectu dimiſerunt, & illam occupat dictus D. Olegarius.

5 Cum videret recuſatam dictam luitionem minimè admiſſis dictis depoſitis dicta Excellentiſſima Comitiſſa receſſit à prætẽſa per eam luitione petens dictas partitas Tabulæ, atque depoſita deuolui, (vulgo reuoltar) per dictum D. Olegarium. Huic inſtantiæ ſe oppoſuerunt dicti emptores idem expoſtulantes, quorum petitio iuri eſt valdè conformis exiſtimanda, pro vt ex ſequentibus ineuitabilibus fundamentis faciliter demonſtrabitur.

6 Dominium namque rei depoſitæ apud deponentem exiſtit vſque dum depoſitum acceptetur, Tiraquel. *de retractu conuentionali, §.4. gloſ.9.* Decius *conſ.543. in fine.* Mareſcot. *var. lib.1. cap.7. num.7.* Fontanella *deciſ.72. num.16.* ibi: *Si emptor non fuiſſet in culpa, atque ita ex legitima cauſa recuſaſſet illud depoſitum, tali caſu ipſi venditori vti domino periret.*

Termi-

7 Terminanter Rota Romana *deciſ.221.num.10.p.2. diuerſorum*, ibi: *Et quamuis ante deſignationem creditorum, & acceptationem illorum deponens non potuiſſet reuocare depoſitum, nihilominus interim remanet dominus pecuniarum, Bartol. & alij in l. acceptam, Cod. de vſur.*

8 Hacque ratione (quia periculum rei eſt domini ipſius, *l. pignus,Cod.de pignoribus*) docent pariter Doctores, quod ſi res vel pecunia depoſita, vt alteri conſignaretur, perit ante acceptationem deponenti perit, *l.39.ff.de ſolut.*Mareſcot. *lib.1.cap.7. à nu.6.* Fontanella *dicta deciſ.72.nu.16.*Capycius Latro *conſult. 139.num.50.*

9 Eademque de cauſa ante acceptationem illius cui conſignatur pecunia depoſita reuocare poteſt deponens depoſitum quando voluntariè non Iudicis mandato depoſuit (pro vt in noſtro caſu) Tiraquel. *de retract. conuentional.§.4. gloſ.9 num.1. & 2.* ibi: *Et aliàs is qui depoſuit poteſt ante tempus ſtatutum repetere depoſitũ, &c.* Et paulo infra ibi: *Quod diximus poſſe deponẽtem depoſitum ſponte repetere intellige primo loco in eo depoſito quod fit ab ipſo deponente, qui & ipſe volens, ac ſponte ſua depoſuit, ſecus ſi Iudex eam coegerit deponere apud ſequeſtrum.*

10 Cancer *p.3. cap.8. à num.18.* ibi: *Depoſuit quantitatem pro qua erat vendita; litigatũ fuit per plures quam viginti annos, voluit deinde recuperare depoſitum quod erat tres mille libræ, dubitatum fuit an poſſet? In facti contingentia conſului affirmatiuè, nam licet depoſitum eiuſmodi eſſe commune, & ius eſſet ex eo quaſitum parti alteri, vt notat Caſtren. conſ.431. viſis omnibus lib.1. Alex. Rauden deciſ.12.num.5. hoc verum eſt cum à parte acceptatum aliàs ſecus, &c.*

11 Recuſauit prædicta depoſita dictus D. Olegar.& remanſerunt in dominio deponentium, iſti igitur valent illa reuocare, ac iuridicè petere vt ad ſe deuoluantur cum non iubente Iudice, ſed voluntariè depoſuerunt inſeruiendo pactis dictorum venditionum, & huic petitioni annuit Excellentiſſima vẽditrix, ex cuius ordine fuere depoſita prædicta facta.

12 Nec faceſſit ſi dicatur, quod iuxta concordiam factam

inter dictam Comitiſſam, & D. Olegarium anno 1664. caſu quo dicta Excellentiſſima Comitiſſa vellet redimere dictum cenſuale, teneretur deponere reliquum penſionum omnium quæ deberentur de omni integro prædicto cenſuali, ſecundum ſuam primitiuam creationem, quæ fuit 20000 ₶, & caſu quo luitio aliter intenderetur fieri deſeruiret pecunia depoſita ad luendum pro ſolutione integrarũ penſionum debitarum tunc ex dicto cenſuali, nulla habita conſideratione eorum, quæ in ipſa tranſactione erant conuenta, & quod prædicta depoſita erant de ordine dictæ Comitiſſæ, & ex pecunijs reſultantibus ex pretijs dictarum venditionum factarum per dictam Comitiſſam.

13 Si prædicta depoſita facta fuiſſent per ipſam Comitiſſam ex proprijs pecunijs, forſan procedere poſſet controuerſia, ſed cum non dicta Comitiſſa, ſed emptores dictorum locorum depoſuerunt, & ex proprijs pecunijs minimè acceptatis depoſitis, & euictis dictis Oppidis, perindè habendæ ſunt dictæ venditiones, ac ſi factæ non fuiſſent, & abſque effectu vllius operationis, quia reſoluta venditione per euictionem, reputatur illa vti non facta, Rota Romana *deciſ.92.num.6. part.7. recent.* ibi: *Abſque eo quod Confraternitas ullum ius poſsit in illis prætendere ex contractu venditionis iam reſoluto, qui reputari debet, ac ſi nunquam fuerit celebratus, &c.*

14 Deinde quia dicta Oppida euicta fuerunt vti fideicommiſſo perpetuo ſuppoſita, & ita impoſſibile redditur implementum dictarum venditionum, quibus in terminis eſt locus pœnitentiæ etiam in contractibus nominatis illis reſolutis, pro vt communiter tenent Doctores, Maranta *p.6.tit. de ſpeculo teſtament. product. nu.56.* ſequendo Bald. *conſ.348.* Socinus ſenior *conſ.26.num.4. volum.3.* Surdus *conſ.381. num.6.* Anton. Monachus *deciſ.54.num.12.* Larrea *allegat.26.num.32.* Burat. *deciſ.106.num.7. cum ſequent.* Rota *deciſ.183. num.25. p.9. recent. & deciſ.300.nu.21.p.11. recent.* nouiſſimè Vrceolus *conſultat.66. num.5.* atque ita de dictis venditionibus nulla habenda eſt ratio, ac ſi celebratæ non fuiſſent.

Tandem

15 Tandem, quia quoties imminet euictio in limine cõtractus, quia mota fuit lis, vel controuerſia etiam extraiudicialiter ſuper re vendita, & ſi alias perfecta ſit venditio, ſi tamen pretium adhuc non eſt ſolutum vti imperfecta iudicatur, & emptor minimè compelli poteſt, nec tenetur pretium ſoluere, *l. ſi poſt perfectam, Cod. de euict.* Cancer *var.p.1. cap.13. à num.* 65. Leo *deciſ.47.num.4. & 14.* Poſtius *reſolut.6.num.5.* Sperel. *deciſ.78. ferè per totam.* Vrceolus *conſult.26. à nu.21.* Vt autem, ceſſet diſpoſitio dictæ *l. ſi poſt perfectam,* neceſſé eſt vt pretium ſit realiter, & omni cum effectu ſolutum, & ita procedit illa concluſio, & ſi depoſitum ſit pretium, Mangil. *de euict. quæſt.* 85.*nu.14.* ibi: *Et quod imperfecta dicitur venditio ad hunc effectum, donec pretium actualiter eſt venditori ſolutum, nec ſufficit fuiſſe depoſitum, & ſequutam eſſe ſententiam, &c.*

16 Sperel. *deciſ.78.num.12.* ibi: *Etiam vbi pretium depoſitum fuerit, & ſic fictè ſolutum, &c.*

17 Magiſtraliter, & punctim Rota Romana *dicta deciſ.* 281. *à num.6. cum ſequent.* ibi: *Non obſtat quod lis fuerit orta poſtquam vinea erat iam ſubhaſtata, deliberata, & tradita Ioanni Cæſari emptori, & poſtquam ipſe realiter ſoluerat pretium vineæ: ipſe enim de mandato Iudicis depoſuerat illud in eodem monte conſignandam creditoribus, quibus Iudex mandauerit. Et cum factum Iudicis cenſeatur eſſe factum partis dictum pretium breui manu per ſolutionem Iudici factam confuſum fuit, & deſiit eſſe pretium vineæ, & contractus emptionis, & venditionis fuit in omni ſui parte perfectus, ita quod ceſſet remedium dicta l. ſi poſt perfectam. Nam ex hoc ex mente omnium in dicta l. ſi poſt perfectam, reſpondet Paulus de Caſtro conſ.46. col.2. & 3. in 1. quod remedia retentionis, de qua in dicta l. ſi poſt perfectam, durat quouſque pretium verè ſit ſolutum ipſi creditori, ita vt non ſufficiat quod fictè ſit illi ſolutum, & fuerit confuſum, aut deſierit eſſe pretium vt ibi per eum. Sed in caſu illo non erat facta aliqua effectualis ſolutio, non quidem per emptorem, qui ſolum depoſuerat, & deponere non eſt ſoluere, Bart. & alij per Tiraquel. de retract. lignag. §.4. gloſ.3. num.3. nec per Iudicem qui repræſentat ipſum debitorem, quia nedum pretium non*

erat

erat per ipſum Iudicem conſignatum creditoribus, ſed neque creditores acceptauerant depoſitum. Et quamuis ante deſignationem creditorum, & acceptationem illorum deponens, non potuiſſet reuocare depoſitum, nihilominus interim remanet dominus pecuniarum, Bart. & alij in l. acceptam, Cod. de vſur. & in l. ſi ego de negotijs geſtis. Decius conſ. 543. in fine. Tiraquel. de retract. conuent. §. 4. glo. 9. & ideo benè potuit deponens ex iſta lite ſuperueniente allegare retentionem harum pecuniarum, iuxta l. ſi in archa, vbi plené notatur de condict. indebiti.

18 Fortiùs aſtringit Mangil. *de euict. dicta quæſt. 85. num. 19.* ibi: *Primo ampliatur vt etiam dicatur litem imminere in limine contractus ſi facta ſit delegatio pretij, vel ceſsio in aliam cauſam, vtputa quia emptor de voluntate venditoris promiſsit ſoluere pro dote filiæ venditoris, adhuc tamen ante ſolutionem cum effectu excipere poteſt, & retinere. Paulus de Caſtro dicto conſ. 46. nu. 2. verſ. Ad tertium, lib. 1.*

19 Si procedunt prædicta quando lis, vel controuerſia mouetur ante pretium ſolutum? multo potiùs amplectenda erunt in illis Oppidis, quæ omni cum effectu euicta ſunt. Vnde proculdubio affirmandum erit in caſu noſtro reuocare poſſe noſtros emptores dictas depoſitas pecunias vti proprias, & pretium, quod eſt dictarum venditionum, & minimè ſoluere tenentur euictis rebus emptis, non obſtante pacto dictæ tranſactionis firmatæ anno 1664. quod terrijs officere minimè valer, *l. ſi vnus, §. ante omnia, ff. de pactis, l. ſi quis in ſuo, §. legis. Cod. de inofficioſo teſtam.* Surdus *conſ. 102. num. 1. & conſ. 22. num. 29.*

Quare, &c. Saluo ſemper, &c.

DE VALDA.

COSTA.

ARENY.

GOBIERNO DE ARAGON

Sala IV. Leg 299/2 - Doc. 26.

IESVS, MARIA, IOSEPH.

IVRIS DISCVRSVS

PRO

NOB. AGNETE DE COPOS, ET GRIMAV, ET DON ANTONIO de Copons.

CONTRA

FRANCISCVM, ET CATHARINAM PVIGDESALIT, & Says coniuges.

Referente Magnifico Raphaelle Nabona Regio Conſiliario.

Not. Caſes.

1 NOBILIS Domna Agnes de Copons & Grimau & Domnus Antonius de Copons eius filius in præſenti cauſa vertenti, ad relationē Magnifici Raphaëllis Nabona Regij Conſiliarij, prætendūt caſum euictionis promiſſæ, per Petrū de Bullon, Don Dalmatio de Copons in contractu venditionis quorūdam cenſualium ſupra Generali Cathaloniæ iam diu creatorum; pretij, & proprietatis 1500 ll. & penſionis annuæ totidem ſolidorum (quæ quidem cenſualia anteà recipiebat Petrus de Bullō ſupra Generali Cathaloniæ) eveniſſe, & eſſe locū euictioni prædictæ, & conſequenter, quod Franciſcus, & Catharina

Puigdeſalit, & Says coniuges, tanquam tenentes, & poſſidentes manſum Bullon ſitum in Parochia de Mallà, quod fuit Petri Bullon venditoris, & promiſſoris dictæ euictionis, in omni caſu veniunt cōdēnandi ad reſtitutionem pretij, penſionum, aut intereſſe vna cum damnis, & expenſis, & reſarciendum quidquid, & quantum, aut ad deſſerendam vacuam, & expeditam poſſeſſionem dicti manſi de Bullon, vt latius eſt videre ex meritis proceſſus.

2 Quam prætenſionem dicti de Copons probant multiplici medio. Primò, quia non conſtat dictum Petrum de Bullon tradidiſſe inſtrumenta originalia dictorum cenſualium Generalis Cathaloniæ Nob. Dalmatio de Copons emptori, pro vt à iure tradere tenebatur, quam ſententiam firmiter in venditione, & inſolutum datione nominis debitoris, docent Suelues *conſ. 46. num. 3.* & doctiſſimus Olea *ceſſ. iur. tit. 7. quæſt. 1. num. 7. præcipuè num. 13.*

3 Secundo, quia dicta prætenſa originalia inſtrumenta cenſualiū creditur non extare in rerum natura, nec talia cenſualia debita, aut creata vnquam extitiſſe à Generali Cathaloniæ, quod dicitur citra veri præiudicium: & ſi prædicta cenſualia in rerum natura non extiterunt, indubitatum eſt in iure euictioni locum fore, ex tex. *in l. ſi nomen, ff. de hæred. vel action. vend. l. ſi plus 74 §. qui nomen de euictione*, doctiſſimus Olea *ceſ. tit. 7. quæſt. 3. num. 3.* Fontanella *deciſ. 167. num. 1.*

4 Tertio, quia quantumuis dicta cenſualia verè creata extitiſſent, & de illorum creatione, & obligatione certò certiùs conſtaret adhuc euictioni locū fore arbitramur, eo quia Generale Cathaloniæ factum eſt non ſoluendo, difficilis exactionis implicitum graui creditorum molle, vt ex inſtrumēto concordiæ firmato, & exibito in proceſſu per aduerſantem liquet, & alias conſtat: quibus circunſtantijs concurrentibus defendimus huic Nobili parti euictionem competere aduerſus Petrum de Bullon venditorem, & partem aduerſam, ea de ratione, quia in inſtrumento venditionis dictorum cenſualium factæ per Petrum de Bullon Nob. Dalmatio de Copons ſub die 14. Februarij 1632. promiſſit euictionem in omni caſu: vt ex dicto inſtrumento liquet, ibi: *Inſuper promitto prædicta facere habere, &c. tenenere, &c. & de euictione in omni caſu, &c. ponatur euictio pactata iuxta ſtylum, &c.* quæ euictionis ſtipulandę forma importat nominis bonitatem, & exigibilitatem, vt ſuo caſu, & loco manifeſtabimus.

5 Pro parte coniugum Puigdeſallit prætenditur locum non eſſe dictæ euictioni, & inter moras cauſæ petijt vt ratione euictionis, ſeu indemnitatis citaretur ad pręſentem cauſam Procurator Fiſcalis Generalis Cathaloniæ, vt in caſu ſubcumbentiæ dictorum coniugū vna, & eadem ſententia condemnaretur dict. Procurator Fiſcalis ad reficiendum dictis coniugibus quid quid, & quantum ſolui, & pati contingerit.

6 Et licet hæc pars de Copons ſe oppoſuerit citationi Procuratoris

toris Fiſcalis, eo quia nulla actione euictionis, aut indemnitatis tenebatur Procurator Fiſcalis dictis coniugibus Puigdeſalit: nihilominus ad euitandas prolixitates abſque aliquo præiudicio imaginabili conſenſit hæc Nobilis pars, vt dictus Procurator Fiſcalis citaretur.

7 Citato Procuratore Fiſcali en ſubito aliud decidium, nam prętendit Procurator Fiſcalis præſentem cauſam trahi ad ſuum forum, ſeu ad Conſiſtorium Generalis Cathaloniæ, & idem prætendit pars alia de Puigdeſalit.

8 Cæterum nos defendimus, nec citandum eſſe Procuratorem Fiſcalē necque in hac cauſa vllum intereſſe habere dictum Procuratorem Fiſcalem, neque partem aliam coniugum Puigdeſalit in ipſius citatione, & caſu quo habeat intereſſe Procurator Fiſcalis, & pars alia nihilominus præſens cauſa non eſt trahenda de R. A. ad Conſiſtorium Generalitatis, rationibus ſequentibus.

9 Primò, quia adhuc non conſtat Procuratorem Fiſcalem præſtare, aut teneri ad præſtationem dictorum cenſualium, & ſic nullum poteſt habere intereſſe in cauſa, vt ſupra meminimus.

10 Secundò, quia quamuis conſtaret de dictis cenſualibus: aut pars aduerſa ſoluet huic parti, & ſubcumbebit, aut non ſoluet, & non ſubcumbebit; ſi ſoluit, & ſubcumbit hæc pars, nunc pro tunc cedet, & cedit aduerſanti omnia iura aduerſus Generale Cathalonię, vt ab illo erigat ſi poteſt prædicta cenſualia, ſi autem pars alia, nec ſoluit, nec ſubcumbit inutilis prorſus ſit prætenſa citatio Procuratoris Fiſcalis, vt per ſe patet.

11 Nec Procuratori Fiſcali intereſt, quod ſubcumbat, aut nō ſubcumbat hæc pars, quia Procurator Fiſcalis in omni caſu ſolum poteſt eſſe obligatus ad præſtationem dictorum cenſualium, & non ad aliud, vt per ſe patet; ſolum differentia erit, an dicta cenſualia Procurator Fiſcalis tenebitur correſpondere huic Nobili parti, aut parti aduerſæ coniugum Puigdeſalit: in ordine ad quam præſtationem neutiquam poteſt habere intereſſe Generale Cathaloniæ, quia cenſuale, ſeu nomen debitoris etiam inuito debitore poteſt per creditorem cuicumque cedi, vt eſt communis, & certiſſima omnium Doctorum ſententia, Olea *ceſſ. iur. tit. 3. quæſt. 12. per l. 1. & tot. tit. Cod. de hæred. vel actione vendita*, qui in fortioribus terminis hanc ſententiam docet. Ita vt nullum intereſſe ſit debitoris ceſſi cenſualis huic, aut illi cenſuale correſpondere; namque ſi intereſſe debitoris ceſſi, poſſet conſiderari in iure non permitteretur creditori inuito debitore, & reluctante nomen illius cedere, aut vendere, vt per ſe patet.

12 Rurſus quia nec hæc pars obtinens, nec aduerſans ſubcūbens plus minuſve iuris poteſt habere aduerſus Generale Cathaloniæ, nec Generale Cathaloniæ ex ſubcumbentia huius partis, aut aduerſantis poteſt habere aliquid commodi, vel lucri, cum ſemper

eadem

eadem cenſualia, eadem obligatione, eodem modo, & forma teneatur correſpondere. Igitur promittente hac parte ceſſionem aduerſanti in caſu quo aduerſus ſubcumbat: nec aduerſans, nec Procurator Fiſcalis poteſt habere intereſſe in eo quo Procurator Fiſcalis citetur, vel non citetur in hoc iudicio.

13 Tandem non officit prætenſio Procuratoris Fiſcalis petentis hanc cauſam trahendam fore ad Conſiſtorium Deputationis, quia præter quam dictus Procurator Fiſcalis non habeat intereſſe in cauſa, vt dictum fuit: Reſpondemus dictum Procuratorem Fiſcalem tantum dicitur conueniri ratione dictorum cenſualium, & cum caſu quo conſtet de dictis cenſualibus Procurator Fiſcalis non gaudeat fori Priuilegio, ſed illi renunciatum eſſe videatur non poteſt attrahere ad ſuum forum, & Conſiſtorium dictam cauſam, ſed teneretur ſubire iudicium Reg. Aud. nã Procurator Fiſcalis Generalis Cathaloniç ſuo foro renunciare poteſt, nec Fiſci Priuilegio gaudet attrahendi cauſas ad ſuum forum niſi in caſibus in quibus eſt expreſsè diſpoſitum. & Fiſcus Generalis nõ eſt expreſſé priuilegiatus, & de tali priuilegio incumbit adverſanti probationem facere, & quod Procurator Fiſcalis Generalis Cathaloniç ratione cenſualium teneatur ſubire iudiciũ R. A. quando conuenitur ratione cenſualium, fuit ita declaratum R. ſententia facto verbo lata die 21. Maij 1665. in cauſa vertenti inter D. Raymundo de Copons, contra D. Franciſcum Iunyent Not. Fabra, referẽte Magnifico Auguſtino Piñyana, in qua fuerunt citati Deputati, & Fiſcus Generalis Cathaloniæ, & condemnati in & cum dicta Regia ſententia.

14 Tum quia etiam ratione euictionis citatus Procurator Fiſcalis Generalis Cathaloniæ in Reg. Audien. ſubijt dictus Procurator Fiſcalis iudicium Regiæ Audientiæ ibique ratione euictionis condemnatus fuit in cauſa vertenti ad relationem Nobilis Don Fabricij Pons de Caſtellvi, inter Nobilem Domnum Ioſephum de Rocaberti ex vna, & Domnũ Hyacinthum de Vilanoua partibus ex altera, Not. Caſtells in qua eadem cauſa fuit reſtitutus in integrum Procurator Fiſcalis aduerſus Regiam ſententiam.

15 Ex quibus liquet de intentione huius Nobilis partis de Copons, & ita declarandum fore arbitramur. Saluo ſemper, &c.

DON CHRIST. DE POTAV.

Sala IV. Leg 29912 Doc 27

Pro

Egregio comite de Crill

Contra

Ill.es conjuges Marchiones de Puysit

Ad relationem Mag.ci Joannis de Colomar R.A.D. nostri scripsit

Comes de Crill solvit pentiones censualium de quibus est quaestio quia ad eas solvendas cogi poterat per Beneficiatas Dominos dictorum censualium in judicio manutentionis, atque ideo idem iudicium habendum est de praedicta solutione ac si coacte et judicis mandato facta fuisset ex latis adductis per Cataron de transac. tit. 2. q. 2. a. n. 22. ad 44. et non voluntaria indicandam est sed necessaria, quia [illegible] necessarius censetur ille ad quam quis cogi potest - [illegible] Leo dec. 9. a n. 21. lib. 1. Giu cone. p. 3. cap. 17. n. 514. Leo decis. 51. n. 4. Conciolus allegat. 34. n. 14. et consequenter habenda est ratio dictarum pentionum uti legitime solutarum.

Quod in judicio summarissimi interim possessorii obtinuissent manutentionem dicti Beneficiati est indubitatum attenta longaeva possessione in qua existunt exigendi et recipiendi dicta censualia a Baronibus de Orcau cum in illo sol sit sola detentatio val. [illegible] prout conformi Doctorum suffragio firmatur Post. de manut. observ. 42. n. 74. cum multis sequentibus.

Nec officiat si dicatur quod per dictum comitem de Crill potuerat opponi de praescriptione dictorum censualium cum a die illorum creationis usque ad primam solutionem quae ostenditur elapsi fuere plusquam centum anni sufficientes +ad implendam praescriptionem respiciare merita petitorii et non summarissimi possessorii et in isto indubium est reiiciendas esse omnes illae exceptiones quae concernunt petitorium

+Respondetur enim praescriptionis exceptionem

ut splendissimo calamo. Post. de manuten. d. obser. 42 [illegible]

Minime satisfaceret si [illegible] per altera si dicat predictam theo-
ricam limitari quando incontinenti justificatur exceptio et si
merita petitorij tangat et quod in presenti casu maneret pro-
bata prescriptio, eo ipsoque per dictum comitem negaretur
soluta fuisse dicta censualia a tempore eorum creationis
per sufficiens ad producendam prescriptionem ex doctrina
cancerij part. i. cap. 15 n. 41.
Respondetur namque quod exceptio prescriptionis respicit pe-
titorii et licet per debitorem censualis pro prescriptione fun-
danda nichil amplius teneatur probare quam allegare cur-
sum temporis necessarij et negare in illo solutum non
fuisse censuale et creditoris incumbere probare solutio-
nem attamen [illegible] solutum requirit altiorem indaginem
et merita petitorij concernit in quo venirent faciendae pro-
bationes per dictos Beneficiatos pro eludenda prescriptione
non enim eo ipso quod negaretur solutio posset dici plene
probata prescriptio cum contra eam possent Beneficiati
probare etenim trita est conclusio quod non possit dici de
non iure quamdiu de jure doceri possit ut in terminis
summarissimi docet. Post. d. obser. 42. n. 130. cum Seraphin
decis. 555. n. 8. Rot. Post. illius tract. decis. 74. n. 17.

Et exceptionem reddi turbidam dum contra illam doceri
possit. Idem. Post. d. obser. 42. n. 158. et 160. cum Giovag-
non. cons. 8. n. 115. lib. i. Rot. divers. decis. 28. n. 9. p. i.
et decis. 99. n. 10. eadem. p. i. cum ergo Beneficiatis contra
dictam negativam possent probari quae merita petitorii
concernerent nequaquam posset ~~[illegible]~~
dici dictam exceptionem prescriptionis remansisse probatam
pro eludenda manutentione

Foventur predicta ea consideratione quod etsi possessio habeat

contra se vehementem juris resistentiam attamen si illa
est longeua meretur manutentionem, et longeuam
intelligitur decennalis late Pet. de manut. obser. 44.
a n. 23. Conc. p. 3. cap. 14. n. 45 Forensil a d. Burat decis.
131. n. 9 Rot. apud Bonden. decis. 19. n. 10. et 11. quia
ex probationibus faciendis potest sanari resistentia illa
juris multo ergo melius idem affirmandum est in nostro casu
quando contra praescriptionem poterant probari quae opportuna
fuissent ad eam excludendam.

Quare &c.

De Valda
Campillos

GOBIERNO DE ARAGON

Sala IV - Leg 299/2. Doc. 28. 1

S. [illegible] Procurat. Universi [illegible]

Suppl.o oblata per Instum

Fran.cum Monfar.

Ill.me D.ne

Revocatio Causa nuper facta facto
verbo per mag.cum Ludovicum Ramon
R. A.e doctorem Instante Joanne
a Osma pretenso procuratore An
thonij Viladoms, Christophori Alba
reda, et aliorum villa de Cape
llades diocesis Vic.. est nulla et
prejudicialis Ill.mo Fran.co Monfar
tt.. [illegible] praeposito monasterij S.ti
Cucuphatis vallensis ordinis S.ti
Benedicti suo nomine Baroni
predicte villa, tanquam facta
non servata forma constitutionum
[illegible] nec [illegible] causa [illegible]
[illegible] processu arbitrario et acti

2

tando consta dicto foleo supli
cat dictus praepositus dictam
revocationem nulla declarari
et quatenus non fuit revocari mandari
causam d. carum restituendo et
oblata cautione juxta pragmaticam in
officio competenti &c. &c. Altissimus &c.

J. B. monsaret, &c.

Caveat juxta pragmaticam.

Remissa per R.dum Cancellarium die
xx app.lis ill. d. c. xxxxm. cat.

J. Sola

Cautio juxta pragmaticam pro dicta
per reverendum franciscum monsaret
sunt praepositum monasterij s.ti Cumple
tis vallisque pro permisit solvere expen
sas &c. et obligavit omnia bona
sua &c. debitaque in fidejussores
nobilem Joannem de Cuill et fratrem
nuum Capdell qui acceptarunt &c.
et obligarunt &c. renuntiantes &c. jura
mentes &c.

Testes quondam ilius michael Jouis et
Josephus Ginj cum J. V. d. Cuiebat.

Supp.ᶜᵒ oblata per supra̅

S. franciscum monfar

Ill.ᵐᵉ Dn̄e.

Quia iam fuit de vtc causa
supplicat hac pars presentem
causam committi alicui ex
mag.cis regijs senatoribus alte
vtm et aliis civilibus qui
justitiam ministret iuxta
formam constitutionis officij
gratia ...
Altissimus

S. B. monfar et sort

Committatur mag.co Gabrieli Berart
qui super supplicatis de iure
provideat.

Provisa per Rever.ᵈᵘᵐ Can-
cellarium die 21. sept.is 1638.

Val. S. Sola.

Votum sola. Ita d.d. et anno facto verbo in regia
audientia ... parti et fisco.

Rendita en ... d.d. ... S. Berart.

S. ... d. n. d. d.